

Anjel z Dachau

Cirkev má nového
blahoslaveného –
mučeníka z koncentráku
v Dachau

str. 4

Posvätná dráma

Dramatický príbeh
zasvätenia Ruska
Nepoškrvnému Srdcu
Panny Márie

str. 8

Poznať ich po ovoci

Bob Dylan:
Ak umenie nevedie
k Bohu,
načo potom je?

str. 15

Moje zlaté tel'a

Známý taliansky kňaz a spisovateľ Alessandro Pronzato hovorí, že vždy, keď má pri sviatočnom slávení Eucharistie zaintonovať *Krédo*, na chvíľu ho prepadne „pocit zaváhania“. Má sa totiž chuť veriacich opýtať: „Naozaj veríme v jedného Boha? Ste si istí? Dobré si to rozmyslite, skôr než vyslovíte tieto záväzné slová!“

Hmmm... Na prvý pohľad sa zdá, že si niet čo premyslieť. „Verím v jedného Boha, Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme, sveta viditeľného i neviditeľného...“ Bodka.

Lenže nie som aj ja ten, ktorý *Krédo* len automaticky, bez akéhokoľvek zamyslenia sa recituje? Uvedomujem si vôbec, čo v *Kréde* hovorím, k čomu sa hlásim? Som si naozaj istý, že „viem, komu som uveril“ (2Tim 1,12) a že „nemám iných bohov, aby som sa im klaňal“?

V princípe – nie som si vedomý nejakej idolatrie. Vieru v lárov a v drevených bôžikov či v prírodné úkazy nechávam prastarým civilizáciám či primitívnym kmeňom, Moliérov Harpagon mi je vzdialený, ako aj bohovia a bôžikovia rozkoší, obžerstva či rôzni mágovia a zaklínači. Skrátka – nemám zlaté tel'a, ktorému by som klaňal. Bodka.

Lenže moderátor Howard Beale v oscarovom filme o televíznom priemysle *Sieť* (*Network*) hovorí: „My obchodujeme s ilúziami a vy veríte ilúziám, ktoré tu vyrábame.“ A to je už iná šáločka kávy, pretože ilúzia a idolatria idú ruka v ruku. A tak moje výpočty zrazu začínajú škripať a počty akosi nesedia. Ilúzia slobody od modloslužobníctva je totiž lákavá a opojná, priam opantáva: Byť slobodný od všetkých bôžikov, nikomu sa neklaňať! Byť ak aj hneď nie nad, tak určite aspoň roveň každému. Byť slobodný, byť sám sebe pánom...

„Veríte ilúziám,“ varuje filmová postava. Žeby som bol v časoch nie zlatého tel'aťa, ale priam celého nablýskaného stáda teliat pred jeho trblietkami a mámením imúnný? Ba čo viac – nežijem v ilúzii, že som sa nestal sám sebe zlatým tel'aťom a skáčem pred sebou a okolo seba ako naozaj dáke...?

Aj keď asi nie som ďaleko od pravdy, radšej to nechám tak. Načo rozpitvávať vlastnú úbohosť. Dôležitejšie je, že sa začínam spoznávať: Som ten, ktorý si určite musí poriadne „rozmyslieť tie záväzné slová, skôr než ich vysloví“. A tak moje *Krédo* nadobúda nie Cirkvou schálenú podobu: Verím aj v jedného Boha. Je to síce smutné, ale poctivé. Je to konečne realita, a nie módna ilúzia. A vlastne – je to moja záchrana. „Lebo Syn človeka prišiel hľadať a zachrániť, čo sa stratilo“ (Lk

Marc Chagall: Adorácia zlatého tel'aťa

19,10). Takto ma bude môcť nájsť bez ťažkostí a pomôže mi zvliecť sa zo svojho ja, zo svojej vlastnej modly.

A ja už nebudem roznášať po svete karikatúru seba samého. A tým som si istý. Bodka.

PAVOL PRIKRYL

Myšlienka čísla:

**Ked' budeš mať Boha v srdci, budeš mať hosť'a,
ktorý ti už nedovolí odpočívať.**

Paul Claudel

fórum života

www.sviecka.forumzivota.sk

2. NOVEMBER

SVIEČKA ZA NENARODENÉ DETI

Spomeňme si v týchto
dňoch na zomrelé
nenarodené deti
a zapálme svetlo nádeje
pre našu spoločnosť.

S vašou
pomocou
dokážeme
viac.

 TLAČOVÁ KANCELÁRIA
KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA

Katolícke
noviny

 RKO

cestaplus

 DUCHOVNÝ
PASTIER

 ZKSM

 19 90
VARÍNSKA
- TLAČIAREŇ -

 zastolom.sk

 NAŠA ŽILINSKÁ
DIECÉZA

Slovo^{ca}

Vyveska.sk

 DOMKA

 Fórum
Kresťanských
Inštitúcií

MIRIAM

LCH **LIVE!**

VOX

 rádio
umen

 LUX
TELEVÍZIA

Neprehliadnite!

**Kurz Kristovho učenia
pre začiatočníkov
i pokročilých**

Začiatok: Kedykoľvek, najlepšie okamžite

Miesto: V každom zúčastnenom

Vyučujúci: Ježiš Kristus, Panna Mária, Augustín z Hippa, František z Assisi, Ignác z Loyoly, Filip Neri, Damián de Veuster, Charles de Foucauld, biskup Ján Vojtaššák, Jerzy Popiełuszko, Ján Pavol Veľký, Matka Tereza a mnohí, mnohí ďalší
(**Upozornenie:** Zaručene skvelá spoločnosť zabezpečená!)

Podklady: Sväté písmo (stačí vreckové vydanie)
(**Upozornenie:** Dôležitá kapitola: Reč na vrchu)

Pozor! Prihláška nie je nutná, vstup voľný!

Cirkev má nového blahoslaveného – mučeníka z koncentračného tábora v Dachau

Páter Engelmar Unzeitig, CMM, pôvodným krstným menom Hubert, sa narodil v Hradci nad Svitavou (vo tedajšom Greifendorfe) 1. marca 1911. Otec mu zomrel v ruskom zajatí na týfus v roku 1916, a tak sa matka musela starať o šesť detí sama. Po skončení základnej školy pracoval Hubert istý čas na rodinnom statku, keďže však cítil v sebe misionárske povolanie, ako 17-ročný vstúpil do Kongregácie misionárov Mariannahill vo švábskom Reimlingene, kde aj dokončil rehoľné gymnázium. Tu absolvoval noviciát a prijal rehoľné meno Engelmar. Filozofiu a teológiu študoval vo Würzburgu. Tesne pred vypuknutím druhej svetovej vojny, 6. augusta 1939, ho vysvätili za kňaza a na Sviatok Nanebovzatia Panny Márie slúžil primičnú sv. omšu v rodnej obci. Práve vojna zabránila, aby novokňaz P. Engelmar odišiel do misií. Najprv pracoval v rehoľnom dome v Riedeggu (Horné Rakúsko), kde sa okrem iného staral o francúzskych

Anjel z Dachau

V sobotu 24. septembra v nemeckom Würzburgu blahorečili nemeckého kňaza ENGELMARA UNZEITIGA z Kongregácie misionárov Mariannahill, ktorý zomrel v roku 1945 v koncentračnom tábore v Dachau vo veku 34 rokov.

vojnových zajatcov. V októbri 1940 ho kongregácia poskytla lineckému biskupovi na výpomoc do Sudet, ktorý ho poslal do farnosti Zvonková (vtedajší Glöckelberg) na Šumave. Po vojne, po odsune nemeckého obyvateľstva, komunistický režim zrovnal obec zo zemou.

ČÍSLO 26147

A práve v Zvonkovej, výlučne etnicky nemeckej obci, sa začala pre pátra Engelmara cesta mučeníka. Nielen na hodinách náboženstva, ale najmä z kazateľnice otvorene označoval nacizmus za ideológiu, ktorá je v rozpore s evanjeliom a ničí človeka. Napriek hrozbám sa nebál otvorene kritizovať ideológiu Tretej ríše, najmä prenasledovanie Židov a Katolíckej cirkvi. „*Nie Hitler, ale Kristus je náš Pán. Poslušnosť Bohu je oveľa dôležitejšie ako poslušnosť svetскеj moci,*“ verejne opakoval.

Prirodzene, že kázne P. Engelmara nezostali nepovšimnuté. Na začiatku roku 1941 ho obvinili „*zo škodlivých poznámok voči Tretej ríši a z obrany Židov*“ a 21. apríla ho zatkló gestapo. Bez súdu ho šesť týždňov väznili v Linci a 8. júna 1941 ho deportovali do koncentračného tábora v bavorskom Dachau. Od tejto chvíle už to nebol páter Engelmar či Hubert Unzeitig, ale číslo 26147.

NAJVÄČŠÍ KLÁŠTOR SVETA

Ned'aleko Mníchova, v mestečku Dachau, vznikol 21. marca 1933 vôbec prvý nacistický koncentračný tábor, ako miesto určené na likvidáciu osôb nepohodlných novým nacistickým pánom, ktorí sa chopili vlády v Nemecku. Prvými obyvateľmi tábora boli príslušníci nemeckej opozície, ktorí sa nechceli zmieriť s Hitlerovou vládou.. V priebehu dvanástich rokov svojej existencie prešlo bránou tábora asi 200 tisíc väzňov z 38 krajín sveta. Vyše 40 000 ich tu zomrelo, desaťtisíce ďalších putovalo do iných koncentračných a vyhladzovacích táborov. Keď 29. apríla 1945

Američania oslobodili tábor v Dachau, našli tu asi 32 000 väzňov, z ktorých dve tisíc zanedlho zemrelo na následky väznenia.

Od leta 1940 sa tábor v Dachau stal ústredným kňazským táborom Európy, takže sa neskoršie začal označovať aj ako najväčší kláštor sveta. Prvý kňaz, ktorý prešiel povestnou bránou s nápisom *Arbeit macht frei*, bol Fritz Seitz z diecézy Speyer. Stalo sa tak 11. júna 1940.

Kňaza F. Seitza čoskoro nasledovali ďalší zatknutí kňazi a rehoľníci. Rany päsťami, kopance, vysmievanie a hrubé urážky kňazstvu, sa stali tradičným dachauským „uvítaním“ pre všetkých Bohu zasväteným ľuďom. Celkovo bolo v Dachau internovaných 2 800 kňazov a rehoľníkov, z ktorých tu 1 034 aj zomrelo. Najviac väzňov z radov kňazov, až 1 780, pochádzalo z Poľska, ale boli tu aj holandskí, belgickí, francúzski či talianski kňazi. Z českých kňazov najznámejší dachauskí väzni boli neskorší kardináli Beran a Trochta. Keď Američania oslobodili Dachau, medzi väzňami bolo 1 240 duchovných.

Správa tábora sa správala ku kňazom zvlášť kruto. Kaplána z Bad Gasteinu otca Andreasa Riesera na Zelený štvrtok 1940 ubili na smrť po tom, čo ho esesáci surovo zbičovali a na hlavu mu nasadili trňovú korunu z ostnatého drôtu. Na Veľký piatok 1940 a 1941 niekoľkých kňazov ukrižovali s rukami vykľbenými za chrbát, čo znamenalo niekoľko hodinové umieranie v nepredstaviteľných mukách. Takto sadistickí esesáci „slávili“ Veľkú noc. Podľa autentických svedectiev však týraní kňazi v tomto utrpení, tak veľmi sa podobať júcim ich Majstrovi, videli blízkosť Boha, ktorý neváhal dať ako obeť za spásu sveta svojho jediného Syna.

POSOL NÁDEJE

A práve do dachauského pekla deportovali aj P. Engelmara. Po „uvítaní“ ho umiestnili do tzv. kňazského bloku. Aj

keď podľa očitých svedkov mladý kňaz toho veľa nenahovoril, o to väčší pomáhajúci spoluväzňom skutkami milosrdenstva. Vďaka otcovskej starostlivosti o ostatných väzňov ho dokonca začali nazývať *Anjel z Dachau*. V jednom liste svojej sestre (celkovo sa zachovalo 60 jeho listov) napísal: „*Srdce ma bolí, keď vidím toľko utrpenia. Ustavične sa modlím, aby mi Boh pomohol zmiernovať toľkú bolesť.*“

P. Engelmar nezostal len pri modlitbe. K spoluväzňom bol milosrdný a láskavý, pomáhal im pri práci, delil sa o svoje skromné príjmy. Keďže chcel utešiť ruských väzňov, začal sa učiť ruštinu, aby mohol neskôr preložiť veľkú časť *Nového zákona* do ruštiny, aby tak oživil ich vieru. „*Svojou priateľskou prítomnosťou plnou dobroty dával nádej utláčaným a zúfalým väzňom. Pomáhal vážne chorým, keď ich sprevádzal s materinskou láskou až do konca ich života. S ním sa smrť stala pokojným prechodom do večnosti,*“ povedal počas blahorečenia prefekt Kongregácie pre kauzy svätých kardinál Angelo Amato, ktorý slávnosti predsedal.

NEMECKÝ KOLBE

V jednom zo svojich listov P. Engelmar napísal: „*Nech robíme čokoľvek, nech chceme čokoľvek, je to vždy a jedine milosť, ktorá nám pomáha a nesie nás. Milosť všemohúceho Boha nám pomáha prekonať každú prekážku. Láska zdvojnásobuje naše sily, robí nás vynalievateľnými, spokojnými a slobodnými. Keby len ľudia vedeli, čo má Boh pripravené pre tých, čo ho milujú!*“ V inom liste zdôraznil: „*Dokonca aj za najťažším a najhorším utrpením stojí Boh so svojou otcovskou láskou.*“

Napriek prežitým neľudským skúsenostiam z koncentračného tábora, zostal P. Engelmar trpezlivý a veselý, usilujúc sa povzbudzovať vo väzňoch pocit dôstojnosti a ľudskosti. Svoj stav považoval za čestný status, privilégium, aby mohol svedčiť o Kristovej láske. Svojou duševnou silou vzbudzoval obdiv a dával všetkým silu pokračovať v znášaní beznádejnej situácie. Podľa P. Adalberta Ballinga z Kongregácie misionárov Mariannahill bol P. Engelmar „*láskou, ktorá sa pretavila do človeka*“: „*Ini nášho prvého blahoslaveného z našej kongregácie nazývajú mučeníkom lásky, Maximiliánom Kolbem v nemeckom prevedení.*“

AK TO CHCE BOH

Podobne ako poľský mučeník z Osvienčimu, aj P. Engelmar obetoval svoj život za spoluväzňov, hoci nešlo o krvavú

Zachovaná pozostalosť po bl. P. Engelmarovi Unzeitigovi, CMM

obetu. Jeho vrcholným aktom lásky bolo, že dobrovoľne ponúkol svoju pomoc pri liečení chorých na brušný týfus, ktorý v Dachau vypukol vo februári 1945 v barakoch Rusov. Esesáci sa zo strachu pred nákazou prestali o chorých úplne starať. Vyčlenili pre nich jeden barak, kde boli odkázaní sami na seba, čo v táborových podmienkach vlastne znamenalo istú smrť. U koho sa objavili náznaky choroby, okamžite ho poslali do „karantény“. Aj keď Nemci vyzývali väzňov-dobrovoľníkov, ktorí by sa o chorých a umierajúcich na týfus starali, zo strany väzňov nebol záujem. Jeden z hlavných dôvodov bol, že aj v tábore už vedeli, že koniec vojny sa rýchlo blíži a nádej na prežitie bola veľká. Starostlivosť o chorých na nakaľivý týfus však s určitosťou znamenala smrť.

A práve vtedy misijná činnosť P. Engelmara v dachauskom tábore dosiahla vrchol. Spolu s ďalšími 19 kňazmi sa dobrovoľne prihlásil, že sa bude starať o chorých a umierajúcich na týfus. Spoluväzeň Josef Witt ho varoval: „*Vieš, že to môže pre teba znamenať smrť?*“ Páter sa len usmial: „*Ak to bude chcieť Boh.*“ A tak sa každý deň naplno venoval chorým. Umýval ich, krmil, no čoraz častejšie začal rásť počet tých, ktorých neúnavne spovedal a zaopat-roval.

AKTUÁLNY ODKAZ

Prirodzene, že netrvalo dlho, a aj páter Engelmar sa nakazil brušným týfusom

(spolu s ním aj sedemnást' spolubratov v kňazskej službe, ktorí sa tiež starali o chorých). Opustený a bez možnosti prijať vhodnú liečbu, dva mesiace pred oslobodením tábora, 2. marca 1945 zomiera. Bol kňazom šesť rokov, pričom štyri z nich strávil v dachauskom koncentračnom tábore.

Kresťanskí spoluväzni tajne zorganizovali spopolnenie pátrvohého tela, dokonca sa im podarilo prepašovať z tábora jeho popol, takže mohol byť pochovaný na mestskom cintoríne v severozápadnom bavorskom Würzburgu. Roku 1968 jeho urnu preniesli do Kostola Najsvätejšieho Srdca.

Kardinál Angelo Amato aktualizoval život nového blahoslaveného: „*Páter Unzeitig sa javí ako iskra pravej ľudskosti v temnej noci nacistického teroru. Ukazuje, že nikto nemôže vykoreniť dobro zo srdca človeka. Jeho mučenie nám odovzdáva trojaké poslanstvo viery, lásky a sily. Ešte aj dnes, rovnako ako za čias pátra Engelmara, je Kristova Cirkev diskriminovaná, prenasledovaná a ponižovaná. A to nielen in partibus infidelium – medzi neveriacimi –, ale tiež v našej Európe, ktorá často zabúda na dedičstvo kresťanskej civilizácie. Viera naopak bola pre pátra blahoslaveného Engelmara Unzeitiga najvyšším dobrom a najväčším pokladom. Žil svoj status väzňa vždy zjednotený s Bohom, v modlitbe, v radosti a v neprestajnej pripravenosti milovať, pomáhať a utešovať blížneho.*“

Spracovala BOKA PIKA

Emeritný pápež Benedikt XVI. pre *La Repubblica* rozpráva o pozadí svojej abdikácie

Bola to povinnosť

Snímka: CNA

V minulom čísle sme uverejnili všeobecné informácie o rozhovore emeritného pápeža Benedikta XVI., ktorý poskytol talianskemu denníku *La Repubblica*. Teraz uverejňujeme úvodnú časť interview, v ktorom otec Benedikt (tak prosí, aby ho oslovovali) rozoberá dôvody svojej abdikácie.

Vaša Svätosť, v priebehu vašej poslednej návštevy v Nemecku v roku 2011, ste povedali: „Nie je možné odmietnuť Boha. Kde je Boh, tam je budúcnosť.“ Netrápilo vás, že ste museli odísť uprostred roku viery?

Dokončenie roku viery a napísanie encykliky o viere, ktorá mala zakončiť cyklus započatý encyklikou *Deus caritas est*, mi, prirodzene, ležalo na srdci. Ako hovorí Dante, „lásky, z ktorej slnko pohyb má i všetky hviezdy“, nás poháňa a uvádza do prítomnosti Boha, ktorý dáva nádej i budúcnosť. V situácii krízy je najlepším postojom postaviť sa pred Boha v túžbe znovu objaviť vieru, aby sa mohlo pokračovať v životnej púti. Pán veľmi rád prijíma túto našu túžbu, dáva nám svetlo a vedie našu životnú púť. Je to skúsenosť svätých, sv. Jána z Kríža či sv. Terézie od malého Ježiša. V roku 2013 sa však nahromadilo množstvo záväzkov, o ktorých som vedel, že ich už asi nesplním.

O aké záväzky išlo?

Išlo najmä o už pevný dátum konania sa Svetových dní mládeže, ktoré malo

byť v lete roku 2013 v brazílskom Riu de Janeiro. V tejto súvislosti som bol presvedčený o dvoch veciach. Po skúsenostiach s návštevou Mexika a Kuby už som sa necítil v stave vydať sa na tak náročnú cestu. A ďalej, podľa toho, čo o dňoch mládeže stanovil Ján Pavol II., fyzická prítomnosť pápeža tam bola nutná. Nedalo sa premýšľať o nejakom televíznom spojení alebo o iných formách, ktoré ponúkajú technológie. Aj toto bola závažná okolnosť, kvôli ktorej bola moja abdikácia povinnosťou. Bol som presvedčený aj o tom, že rok viery sa vydarí aj bezo mňa. Viera je totiž milosť, veľkodušný Boží dar veriacim. Bol som teda pevne presvedčený, že môj nástupca, ako sa aj stalo, dovedie s Božou pomocou moju iniciatívu ku úspešnému koncu.

Pri návšteve Baziliky Collemaggio v Aquile ste položili svoje pálium na oltár svätého Celestína V. Ako ste dospeli k tomu, že musíte pre dobro Cirkvi odstúpiť z Petrovho stola?

Cesta do Mexika a na Kubu bola pre mňa z mnohých hľadísk krásna a do-

jemná. V Mexiku ma zasiahlo stretnutie s hlbokou vierou mnohých mladých, ktorých radostné nadšenie pre Boha som zakúsil. Rovnako tak ma zasiahli veľké problémy mexickej spoločnosti a úsilie Cirkvi nájsť na základe viery odpoveď na chudobu a násilie. A vari sa ani netreba vyslovene zmieňovať, že ma na Kube zasiahol spôsob, akým sa Raul Castro rozhodol uviesť svoju krajinu na novú cestu do budúcnosti bez toho, aby prerušil kontinuitu s minulosťou. Tam, na Kube, ma tiež veľmi oslovilo, ako sa v tomto náročnom procese moji bratia v biskupskej službe usilujú hľadať orientáciu na základe viery.

V rovnakom čase som však naplno zakúsil medze svojej vlastnej fyzickej odolnosti. Predovšetkým som si uvedomil, že nie som už schopný zvládnuť budúce zaoceánske cesty kvôli problému s časovým posunom.

A práve o týchto problémoch som hovoril aj so svojim lekárom, doktorom Patriziom Polisciom. Vtedy sa potvrdilo, že v roku 2013 by som už naozaj nebol schopný zúčastniť sa na letnom svetovom stretnutí mládeže v brazílskom Riu. Tam bol jasný problém časového posunu. Od tej chvíle som musel v pomerne krátkom čase zväziť dátum svojej abdikácie.

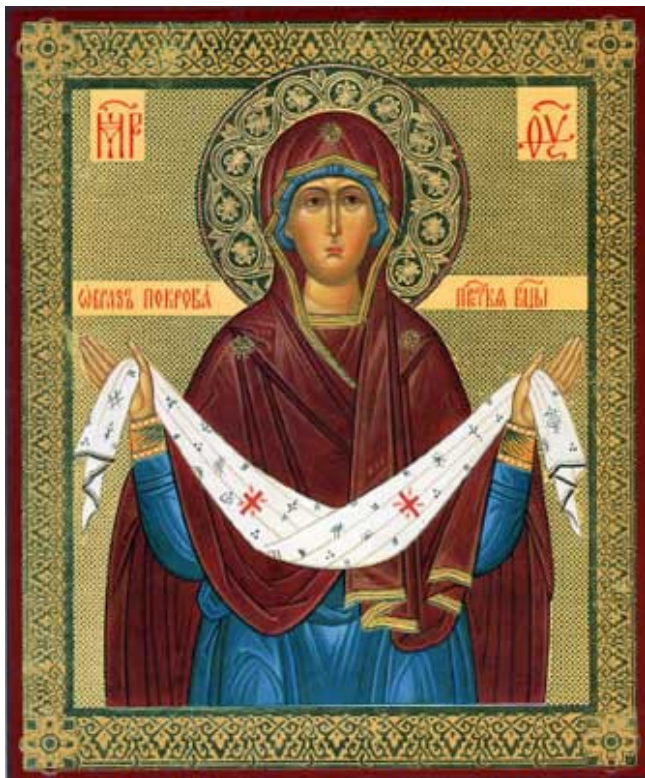
Mnohí si po vašej abdikácii mysleli, že dôjde na stredoveké scenáre, k búchaniu dverami a k senzáčným obvineniam. Preto boli niektorí zaskočení, ba skoro sklamaní vašim rozhodnutím zostať v blízkosti nástupcu svätého Petra a ubytovať sa v kláštore Mater Ecclesiae. Ako ste dospeli k tomuto rozhodnutiu?

Kláštor Mater Ecclesiae som navštívil od jeho počiatkov mnoho ráz. Chodil som tam často na večery a tamojším rehoľníckam slúžiť svätú omšu. Naposledy som tam bol pri výročí založenia rádu sestier vizitantek (Rád Navštívenia Panny Márie, pozn. red.) Ján Pavol II. kedysi rozhodol, aby dom, ktorý predtým slúžil ako obydlie riaditeľa *Rádia Vatikán*, bol miestom kontemplatívnej modlitby ako zdroj živej vody vo Vatikáne. Keď som sa dozvedel, že onú jar sa má sestram vizitantkám skončiť trojročné obdobie pobytu, akosi prirodzene sa predom mnou otvorilo povedomie, že by to mohlo byť miesto, kde by som sa uchýlil, aby som svojím spôsobom pokračoval v službe modlitby, pre ktorú tento dom určil Ján Pavol II.

ELIO GUERRIERO/*La Repubblica*

Sviatok Bohorodičky Ochrankyne sa zaviedol na počesť zjavenia Božej Matky sv. Andrejovi

Pokrov

Medzi mariánskymi (bohorodičnými) sviatkami gréckokatolíckeho cirkevného roku si osobitnú pozornosť zaslúži sviatok Pokrov – Ochrana Presvätej Bohorodičky (Presvätej Bohorodičky Ochrankyne).

Tajomstvo tohto mimoriadne hlbokého a veľmi obľúbeného kultu k Božej Matke ako Ochrankyne spočíva v tom, že tu nejde o pozemskú a ľudskú, ale o nebeskú a mocnú ochranu (príhovor). A takúto záštitu a starostlivosť (ochranu) chce mať každý človek, rodina i národ.

ZÁZRAČNÉ VIDENIE

Hlavný podnet, na základe ktorého došlo k zavedeniu tohto sviatku, bolo videnie sv. Andreja Jurodivého (*blázna pre Krista*) v polovici 10. storočia. Carigrad, hlavné mesto Byzancie, vtedy obliehali saracéni. Celé mesto a ľud boli vo veľkej úzkosti. V chráme Presvätej Bohorodičky v Blachernách, kde sa uchovávalo jej rúcho, plášť a pás, ktoré sa mali podľa tradície priniesť asi v 5. storočí z Palestíny), bolo celonočné bdenie. Modliaci sa pospolitý ľud zaplnil chrám.

Medzi ľudom sa za ochranu mesta horlivo modlil aj sv. Andrej Jurodivý so svojim žiakom Epifanom. Liturgické slávenie sa končilo, boli približne štyri hodiny nadržanom. Vtom sv. Andrej vidí, ako od cárskych dverí ikonostasu (tak nazývali Gréci hlavný vchod do chrámu zo strany ikonostasu) prichádza Presvätá Bohorodička oslnená nebeským svetlom a v sprievode sv. Jána Krstiteľa a sv. Jána Bohoslova, a to za spevu veľkého chóru svätých. Božia Matka podišla k oltáru, tu si kľakla a dlho sa modlila, pričom zároveň plakala. Potom vstala, sňala si z hlavy šatku či závoj-pokrov-omofor (z gréckeho *maforion*) a široko ju rozprestrela nad prítomným ľudom v chráme. Podľa zachovaného opisu zázračnej udalosti v chráme, Bohorodička prikryla celý svet „obrovským plášťom širším nad oblaky“.

Videnie však zrazu zmizlo. Sv. Andrej a Epifan, ktorí mali toto videnie, pochopili, že Presvätá Bohorodička sa zjavila, aby zachránila mesto. Správa o zjavení sa bleskurýchlo rozšírila po celom meste. Útočníci sa stiahli a mesto sa zachránilo.

SVIATOK

Východná cirkev vo svojich bohoslužobných textoch rada zdôrazňuje tri najkrajšie privilégia Presvätej Bohorodičky: jej božie materstvo, jej ustavičné panenstvo (vždy Panna) a jej príhovor (zástupníctvo; Zástankyňa) za nás pred Bohom.

Šatka – pokrov dala aj názov sviatku. Cirkevnoslovanský pojem *pokrov* je doslovným prekladom gréckeho slova *sképé*, čo znamená ochrana, obrana, útočisko. Pokrov-omofor sa teda stal symbol ochrany a príhovoru (zástup-

níctva) Presvätej Bohorodičky – Ochrankyne.

Zaujímavosťou je, že sviatok Pokrov sa teší veľkej úcte (veľký sviatok) práve medzi cirkvami slovanských národov (podľa tradície mal sv. Andrej Jurodivý slovanský pôvod), a nie u Grékov. Sviatok sa zaviedol v 11. storočí na Rusi, hoci jeho pôvod je v Konštantínopole. Na Rusi sa začal sláviť na podnet Andreja Bogol'ubského (†1174), ktorý sa o príslušnej udalosti dozvedel zo životopisu svojho patróna sv. Andreja Jurodivého. V slovanských cirkvách sa sviatok na počesť tohto zázraku pomenoval Pokrov (Ochrana) a slávi sa 1. októbra.

Omofo, *Svätý Pokrov* Matky Božej sa považuje za pravú relikviu, ktorá sa priviezla do Konštantínopolu z Jeruzalema v čase panovania cisára Leva I. (457 – 474). Arménsky synaxár ospevuje uloženie tejto relikvie v mariánskom chráme v Blachernách týmito slovami: „*Dal si nám, ó milosrdný Bože, svoju matku za útočisko.*“ Akatist zasa oslavuje obraz blachernskej Bohorodičky ako „*ochranný plášť sveta širší ako obloha*“.

RASTÚCA OBLUBA

Počnúc od 15. storočia má už sviatok aj ustálené ikonografické zobrazenie: plášť (pokrov), ktorý drží samotná Bohorodička alebo anjeli a ktorý je rozprestretý nad kresťanským ľudom.

Podľa protojereja Schmemanna sa sviatok Presvätej Bohorodičky Ochrankyne stal „*základom vnímania Márie ako matky, ktorá pod krížom dostáva celé ľudstvo za svoje deti, ktorá ako matka prijíma do svojho srdca všetky naše trpkosti, utrpenia, ustavičnú bolesť nášho pozemského bytia. Matka Ježiša Krista, ktorá pociťovala strašnú bolesť súcitu a účasti, keď stála pod krížom svojho syna, sa takpovediac stala darom pre nás ľudí, darom materskej lásky, materského súcitu a materskej účasti*“.

Prvý chrám zasvätený Presvätej Bohorodičke Ochrankyne dal na Rusi postaviť v roku 1165 už spomínaný Andrej Bogol'ubský. Svätostánok dal vystavať pri rieke Nerl' v blízkosti mesta Vladimir. So šíriacou sa úctou k Presvätej Bohorodičke Ochrankyne narastal aj počet chrámov, ktoré jej boli zasvätené. V súčasnosti je v Prešovskej archieparchii Bohorodičke Ochrankyne zasvätených 54 chrámov, v Košickej eparchii desať.

STANISLAV GÁBOR, red

Dramatický príbeh zasvätenia Ruska Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie

Snímka: J. K.

Posvätná dráma

Tento rok by sme mohli nazvať rokom výročí otca biskupa Mons. PAVLA HNILICU, SJ. Uplynulo 95 rokov od jeho narodenia (* 30. 3. 1921), 75 rokov od jeho vstupu do Spoločnosti Ježišovej (31. 7. 1941), 65 rokov od jeho tajnej biskupskej vysviacky (1. 2. 1951) desať rokov od jeho úmrtia († 8. 10. 2006). Túto skvelú osobnosť si pripomínáme jej vlastným opisom zasvätenia Ruska Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie, ktoré vykonala priamo v bašte ateizmu – v Kremli.

Dostať sa do Moskvy s misijnou úlohou bolo mojou túžbou od mladosti, len som nevedel ako. Napriek rizikám a nebezpečenstvám spojeným s takou cestou, hľadal som možnosti. No Prozreteľnosť Božia mala so mnou iné plány.

Touto myšlienkou som sa opäť začal intenzívne zaoberať začiatkom roku 1984. Vedel som, že to nebude ľahké, ale ak je to Božia vôľa, iste sa mi to podarí.

BEZPROBLÉMOVÉ VÍZUM

Najprv si bolo treba zaobstarať vízum. V prvej polovici januára som išiel na sovietske veľvyslanectvo v Ríme a tam mi bez akýchkoľvek ťažkostí dali vízum. To ma veľmi prekvapilo, pretože v tom čase, na zásah česko-slovenských bezpečnostných orgánov, mi odmietali dať vstupné vízum do Maďarska i do Poľska. Naša Štátna bezpečnosť však zrejme zabudla informovať o mne sovietske úrady, ktoré mi – ako talianskemu občanovi, bez problémov vízum vydali. Rozhodol som sa, že do Moskvy pôjdem z Indie, kde navštívim Matku Terezu. V Moskve sa pokúsim urobiť akt zasvätenia v tom istom čase, ako ho bude robiť Svätý Otec v Ríme a ostatní biskupi vo svojich diecézach.

O ceste do Moskvy som informoval aj Svätého Otca Jána Pavla II. Žiadal som jeho sekretára Stanisława Dziwisza, aby mu to oznámil a vyprosil jeho požehnanie. Nebol proti tomu, iba mi prízvukoval, aby som nešiel sám.

Svätý Otec ma prijal 12. februára 1984. Požiadal som ho, aby požehnal aj sochu Panny Márie Fatimskej a Bibliu. Oboje som chcel darovať Matke Tereze ako znak obdivu a uznania jej diela. Pred odcestovaním som mu ešte zatelefonoval. Zaželal mi šťastlivú cestu a dal mi svoje požehnanie.

UTAJENÁ MISIA

Svoj odchod z Ríma som nemohol zatajiť. Priatelia a spolupracovníci však predpokladali, že cestujem do Indie. Hlavný cieľ som prezradil iba úzkemu kruhu svojich spolupracovníkov a žiadal som ich, aby sa modlili za úspech cesty. Išiel som mnou iba Leo Maasburg, ktorého som len krátko predtým vysvätil vo Fatime za kňaza a ktorý teraz vykonával úlohu môjho tajomníka, tlmočníka a koncelebranta.

Do Indie sme odišli začiatkom marca a zdržali sme sa tam do 21. marca. Krátko pred odchodom Leo – bývalý rakúsky diplomat – zistil, že vízum, ktoré som si zaobstaral v Ríme, platilo iba tri mesiace a že platnosť medzitým vypršala. Bolo treba žiadať nové vstupné vízum. Sovietsky konzulát v Kalkate mi dátum ochotne zmenil a povolil nám pobyt v ZSSR od 21. do 25. marca 1984.

ZÁPADNÝ TURISTA

Z Kalkaty sme odleteli 21. marca večer a v Moskve pristáli na druhý deň o 4. hodine ráno. Colná prehliadka bola dosť prísna, no podarilo sa nám bez ťažkostí preniesť potrebné veci na boho-

služobné úkony: hostie, omšové víno, texty omšových modlitieb a najmä zasväcujúcu modlitbu Svätého Otca.

Z letiska nás autobus odviezol do neďalekého turistického hotela, vzdialený od Moskvy asi 25 kilometrov. Z hotela sme odišli taxíkom do Moskvy, kde sme prišli asi o 10. hodine. Pohybovali sme sa voľne a nemali sme dojem, že by nás niekto sledoval. Správali sme sa ako typickí turisti zo Západu. Navštívili sme niektoré múzeá, galérie, dokonca i Leninovo mauzóleum. V piatok 23. marca sme so skupinou turistov navštívili známe stredisko pravoslávnych mníchov, kláštor v Zagorsku.

V sobotu 24. marca ráno sme sa vybrali na prehliadku Kremľa, kde sme mienili odslúžiť svätú omšu a počas nej urobiť aj akt zasvätenia. V Kremli je mnoho nádherných kostolov a kaplniek, ale od roku 1917 sa v nich nekonala nijaká bohoslužba. Boli otvorené iba na prehliadku ako historicko-umelecké pamiatky. Vstupovali sme tam s určitou úzkosťou, ale aj v presvedčení, že plníme žiadosť Máriinho Božského Syna a že sme pod ich spoločnou ochranou.

SKRYTÍ ZA PRAVDOU

Vojak, ktorý pri vchode držal stráž, nám povedal, že nesmieme so sebou niesť nič a aktovky alebo kabelky sa musia odovzdať na vrátnici, kde nám ich po skončení návštevy vrátia. Okolo krku som mal zavesenú menšiu náprsnú tašku, v ktorej boli potrebné veci na slúženie svätej omše. Vojak nástojil, že aj

tú musím odložiť. Usiloval som sa mu vysvetliť, že tam mám iba lieky a osobné dokumenty. Dal sa prehovoriť...

Prvá kaplnka, do ktorej sme vkročili, bola zasvätená svätému Michalovi Archanjelovi. Osobitne ho uctievam, lebo na jeho sviatok som bol v roku 1950 vysvätený za kňaza. Vo svätyni svätého Michala sme spolu s Leom pred hlavným oltárom zbožne, ale len *sotto voce* (šeptom) recitovali text zasvätenia, ktorým Svätý Otec a biskupi celého sveta v tom istom čase zasväcovali Rusko a svet Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie.

Urobili sme určité opatrenia, aby sme zamaskovali pravý účel našej návštevy. Text zasvätenia sme mali nalepený na vnútornej stránke ranného vydania denníka *Pravda* a nepodozrievavý pozorovateľ mal dojem, že čítame komunistické noviny. Postavili sme sa tak, aby nám nikto nemohol byť za chrbtom a nazeráť do textov, ktoré čítame.

Po zasvätení som sa obrátil na ikonu sv. Michala a oslovil som ho: „*Mocný svätý Michal! Ty nemôžeš dovoliť, aby sa Satan zmocnil tohto sveta. Ty ho musíš zastaviť aj dnes, ako si ho už raz porazil. Musíš vystúpiť proti tejto pýche Satana. Musíš byť v službách Panny Márie, ktorej dnes Kristov námestník zasväcuje túto krajinu. Musíš priviesť zničenie síl Satana, a tým aj obrátenie Ruska.*“

SVÄTÁ OMŠA V KREMLI

Potom sme vošli do nádherného Chrámu usnutia Panny Márie. Tam sme opakovali modlitbu zasvätenia a tam som sa rozhodol odslúžiť svätú omšu. Bol to neopísateľný pocit. Cítil som sa šťastný, že mi Boh doprial toto privilégium. Po toľkých rokoch zneuctievania a zne-sväcovania sa kostol zasvätený Prebлахoslavenej Panne Márii znovu stal Božím domovom. Stal sa domom modlitby, v ktorom sa opäť slúžila sv. omša.

Oprel som sa o katedru, v ktorej pred bolševickou revolúciou sedával moskovský patriarcha. Bolo to nielen symbolické, ale aj praktické, pretože nikto sa nemohol za mňa postaviť, ani prejsť za mojím chrbtom. Opäť som roztvoril *Pravdu*, v ktorej som mal vlepý latin-ský text omše na sviatok Zvestovania Panny Márie. Vo fľaštičkách od liekov som mal víno a vodu, v plastovom balíčku hostie, a kým okolo prechádzajúci turisti nechápavo hľadeli na horlivca, čo v múzeu číta *Pravdu*, ja som slúžil svätú omšu.

Na začiatku sme sa vrúcne pomodlili zasväcujúcu modlitbu, začínajúc slovami: *Pod tvoju ochranu sa utiekame...*

Snímka: TK KBS

Potom som pokračoval v svätej omši, akoby som ju slúžil vo svojej domácej kaplnke v Ríme. Na obetovanie som opakoval modlitbu zasvätenia. Ani na um mi neprišlo, že ba ma niekto mohol vyrušiť alebo zastaviť. Ničoho som sa nebál, ani som nebol nervózny. Pred prijímaním som tretí raz recitoval modlitbu zasvätenia v mene Ježiša, ktorého som držal v rukách prítlačených na prsia. Ako on kedysi z križa zasvätil ľudstvo svojej Matke, tak nech to urobí aj teraz – prosil som ho – podľa želania svojej Matky. Preto som sa spojil s ním a rovnako vrúcne aj so svätým Petrom v osobe jeho nástupcu, a s apoštolmi v osobách všetkých biskupov sveta, ktorí v týchto hodinách uskutočňujú tento úkon po celom svete. A takto som obnovil zasvätenie Ruska Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie v jej chráme, v Kremli.

***Najsvätejšia Bohorodička,
ty si teraz Kráľovnou nad
touto zemou, a nie tá múmia
v hradnej hrobke!***

Celá omša mi trvala trištvrte hodinu, ale bola to jedna z mojich najpamätnejších omší, jeden z mojich najkrajších zážitkov, najmä vzhľadom na miesto a čas, kedy sa táto posvätná dráma odohrávala. Po skončení svätej omše som pod katedru patriarchu položil jednu z malých zázračných medailí Panny Márie, ktoré mi dala Matka Tereza. Zároveň som sa obrátil na Matku Božiu s prosbou, aby za touto katedrou čím

skôr mohol sedieť pravoslávny patriarcha, skutočný pastier ľudu.

V RADOSTNOM VZRUŠENÍ

Keď sme vychádzali z Kremľa, cítil som sa ako premenený. Poznal som Božiu moc. Uvedomoval som si, že odo dneška zasvätené Rusko patrí Panne Márii a ona ho vyslobodí z moci Satana. Mój spoločník Leo Maasburg mi hovoril: „*Nikdy som vás nevidel v takom radosnom vzrušení. Každému sa prihovárate, s každým sa chcete rozprávať, s babkou, s deťmi, s vojakmi i policajtm.*“ Odpovedal som: „*Keď niekto prekypuje šťastím, nemôže to v sebe držať, musí sa o to podeliť s ľuďmi, ktorí stoja najbližšie. Ved' aj pod vojenskou a policajnou uniformou bijú ľudské srdcia, ktoré prahnú po radosi.*“

Večer toho istého dňa (24. marca) sme zašli do iného kostola – jedného z mála kostolov v Moskve, ktoré slúžili na náboženské účely. Zostali sme tam asi tri hodiny.

Bolo už po polnoci, keď sme prechádzali cez Červené námestie. Pri svetle pouličných lúčov som si znovu otvoril stránky *Pravdy* a niekoľko krokov od Leninovho mauzólea, v dohľade čestnej stráže, som čítal zasväcujúcu modlitbu. Po jej dokončení som zvolal: „*Najsvätejšia Bohorodička! Tie kvety, tá stráž, tie svetlá, to je na tvoju počesť. Ty si teraz Kráľovnou nad touto zemou, a nie tá múmia v hradnej hrobke!*“

NIESLA MA V NÁRUČI

Na druhý deň ráno (25. marca) sme odleteli z Moskvy. Z rímskeho letiska som sa ponáhľal do mesta a ešte som stihol časť bohoslužby na Svätopeterskom námestí, počas ktorej Svätý Otec odriekal zasväcujúcu modlitbu. Po ceremónii som naňho čakal, ale nedostal som sa k nemu. Rozprával som sa iba s jeho tajomníkom Dziwiszom, ktorému som v krátkosti zreferoval o svojej ceste do Moskvy a on sľúbil, že to povie Svätému Otcovi.

Pri najbližšom stretnutí ma potom Ján Pavol II. požiadal, aby som mu podrobnejšie porozprával o našej ceste do Moskvy. Pozorne ma vypočul a keď som skončil, povedal mi: „*Pavol, Božia Matka ťa tam viedla za ruku.*“ Odpovedal som mu: „*Svätý Otče, ona ma tam nevedla za ruku, ona ma niesla v náručí.*“ Cítil som to tak. Nikdy som sa totiž necítil tak bezpečne ako počas tých štyroch dní v Moskve.

Mons. PAVOL HNILICA
(Podľa knihy *Rozhovory o ľuďoch, udalostiach a Božej доброте*, medzitulky a odseky – redakcia)

Poznámka prof. Josepha Ratzingera k dejinám a štruktúre apoštolského vyznania viery

Krstné vyznanie

V letnom semestri 1967 mal profesor Joseph Ratzinger v rámci dogmatickej teológie sériu prednášok, ktoré neskôr vyšli knižne pod názvom *Úvod do kresťanstva (Einführung in das Christentum)*. Uverejňujeme časť prednášky *Cirkevná podoba vyznania viery*.

Základná podoba nášho vyznania viery sa vytvorila v 2. a 3. storočí v spojení s udeľovaním krstu. Pôvodne je to rímsky text. Vznikol však pre bohoslužbu, lepšie povedané na udeľovanie krstu. Krstný obrad sa orientoval na slová zmŕtvychvstalého Krista: „*Chodte teda, učte všetky národy a krstíte ich v mene Otca i Syna i Ducha svätého*“ (Mt 28,19). Podľa tohto príkazu dostáva krstenec pri krste tri otázky: „*Veríš v Boha, Otca všemohúceho? Veríš v Ježiša Krista, Syna Božieho...? Veríš v Ducha svätého...?*“ Na každú otázku odpovedá krstný: „*Verím*“, a zakaždým je ponorený do vody. Najstaršia podoba vyznania viery sa teda uskutočňuje v trojitom dialógu, v otázke a v odpovedi, a je začlenená do kresťanského obradu.

SPRESNENIE NÁUKY

Pravdepodobne v priebehu 2., či skôr 3. storočia, jednoduchá trojdielna forma, ktorá preberá text z Matúšovho evanjelia (Mt 28), sa vo svojej strednej časti, t. j. v otázke Krista, ďalej dopĺňovala. Išlo tu o spresnenie toho, čo je kresťanské. Využila sa príležitosť a v rámci tejto otázky sa podala aj krátko náuka, čo pre kresťana znamená Kristus. Aj tretia otázka, viera v Ducha svätého, sa spresnila o rozvinula ako viera v prítomnosť a budúcnosť kresťanstva.

V 4. storočí nachádzame už text od-pútaný od schémy *otázka – odpoveď*. Text bol grécky. Z toho pravdepodobne vyplýva, že pochádza z 3. storočia a v 4. storočí prešiel v Ríme s konečnou platnosťou aj do latinskej liturgie. Teda v 4. storočí sa objavil tiež latinský preklad.

Keďže cirkev v Ríme mala svoje zvláštne postavenie pre celý Západ, rýchlo sa rozšírilo rímske krstné vyznanie (*Symbolum*, *Symbol*) po celom latinsky hovoriacom území. Vyznanie sa potom niekoľko ráz nepatrne pozmenilo, až ho Karol Veľký prijal za platné pre celú svoju ríšu. V Gallii dostal teda text svoju konečnú podobu. V Ríme sa tento jednotný text prijal v 9. stor.

Okolo 5. storočia alebo už v 4. storočí vznikla legenda o apoštolskom pôvode tohto textu. Legenda hovorí, že každý apoštol zložil jeden z dvanástich článkov „Vyznania viery“, ktoré sa potom zhrnuli do jedného celku.

ZÁPAD – VÝCHOD

Na Východe rímsky text nepoznali, preto boli zástupcovia z Ríma veľmi prekvapení, keď na unionistickom koncile vo Florencii v 15. storočí zistili, že tento symbol, domnele pochádzajúci od apoštolov, sa v Grécku vôbec nepoužíva. Východ nevytvoril jednotný symbol, pretože tam žiadna z cirkevných obcí nedo-

siahla také postavenie ako Rím na Západe – jediné „apoštolské sídlo“ v západnom svete. Na východe boli symboly rôzne, ktoré sa aj v teologickom smere akosi odklonili od rímskeho symbolu.

Rímske – západné – *Credo* je väčšmi zamerané na dejiny spásy – kristologicky. Dá sa povedať, že zostáva vo vnútri pozitívnych kresťanských dejín; prijíma skutočnosť, že Boh sa pre našu spásu stal človekom, a nepokúša sa pýtať na dôvody kresťanských dejín, ani neskúma ich súvislosť s celým bytím.

Východ sa, naopak, pokúša porozumieť kresťanskej viere v kozmicko-metafyzickej perspektíve, totiž kristológiu a vieru v stvorenie stavia do vzájomného vzťahu. Tak vstupujú jedinečnosť dejín spásy a ustavičnosť všetkého stvorenia do úzkej spojitosti. Tento rozšírený pohľad, predovšetkým zásluhou diela Teilharda de Chardin, začal konečne väčšmi prenikať aj do západného vedomia.

HRANICE A VÝZNAM TEXTU

Z pohľadu na vznik textu poznávame, ako sa v ňom odráža napätie cirkevných dejín v prvých storočiach, ich lesk i nedostatky. Zdá sa mi, že tieto výpovede majú čo do činenia so samotnou kresťanskou vierou a dávajú poznať jej duchovnú fyziognómiu.

Aj cez rozdelenie a napätie symbol vyjadruje spoločný základ viery v troj-jediného Boha. Je to odpoveď na Ježišovu výzvu *Učte všetky národy a krstite ich*. Je tu obsiahnuté priznanie sa k nemu ako k Bohu, k nemu ako k skutočnej budúcnosti človeka. No zrkadlí sa v ňom aj začiatok osudného rozdelenia medzi Východom a Západom. Výsadné postavenie Ríma na Západe, na druhej strane napätie, ktoré z toho vznikalo v celej Cirkvi, je viditeľné aj v dejinách apoštolského vyznania viery.

A konečne – tento text vo svojej te-rajšej podobe vyjadruje tiež z politickej situácie vychádzajúcu uniformitu cirkvi na Západe a tým aj osud politického odcudzenia viery a jej používania ako prostriedku jednoty ríše. Ak používame tento text, ktorý sa presadil ako „rím-sky“, a pritom v tejto podobe bol Rímu vnútený zvnútra, nachádzame v ňom aj nutnosť viery ukázať svoju samostatnosť v sieti politických účelov.

Je nutné, aby sme videli aj tieto skutočnosti, pretože to tiež patrí k skutočnosťou viery vo svete a pretože tento od-vážny skok k nekonečnu sa môže uskutočniť len vtedy, keď sa všetko ľudské zmenší.

JOSEPH RATZINGER

Nicejsko-carhradský symbol viery

Grécke slovo *symbolon* znamená polovicu rozlomenej veci (napríklad pečate), ktorá slúžila ako poznávací znak. Rozlomené časti sa prikladali k sebe, aby sa overila totožnosť nositeľa. *Symbol viery* je teda poznávacím znakom i znakom spoločenstva medzi veriacimi. Slovo *symbolon* neskôr označovalo kompendium, zbierku alebo súhrn. *Symbol viery* je súhrn hlavných pravd viery. Podľa *Katechizmu Katolíckej cirkvi* sa „tieto sú-

Spoločenstvo vo viere potrebuje spoločnú reč viery, ktorá je pre všetkých záväzná a spája ich v tom istom vyznaní viery. Cirkev už od začiatku vyjadrovala a odovzdávala svoju vieru v krátkych formulách, ktoré boli normatívne pre všetkých.

hrny viery volajú ‚vyznania viery‘, lebo zhrňajú vieru, ktorú vyznávajú kresťania. Volajú sa aj ‚Krédo‘, lebo v latinčine sa zvyčajne začínajú slovom ‚Credo‘ (Verím)“.

V priebehu storočí ako odpoveď na potreby rozličných období vznikali mnohé vyznania alebo symboly viery: symboly rôznych apoštolských a starobylých cirkví, Symbol *Quicumque*, nazývaný aj Atanážov, vyznania viery niektorých koncilov (Toledského, Lateránskeho, Lyonského, Tridentského) alebo niektorých pápežov, napríklad *Fides Damasi* či *Vyznanie viery Božieho ľudu* napísané Pavlom VI. (1968).

Ani jeden zo symbolov viery z rôznych období života Cirkvi nemožno považovať za prekonaný a zbytočný. Prostredníctvom rozličných súhrnov, ktoré sa z nich urobili, pomáhajú nám stále poznať a prehĺbiť vždy predkladanú vieru.

Zo všetkých vyznaní viery majú v Cirkvi celkom osobitné miesto dve:

Apoštolské vyznanie viery (Symbol apoštolov), ktoré sa právom považuje za verné zhrnutie viery apoštolov. Je starobylým krstným vyznaním viery rímskej cirkvi.

Nicejsko-carhradské vyznanie viery má veľkú autoritu preto, lebo pochádza z prvých dvoch ekumenických koncilov (r. 325 v Nicei a r. 381 v Carihrade). Ešte aj v súčasnosti je stále spoločné všetkým veľkým cirkvám Východu i Západu.

Cirkev už veľmi skoro chcela zhrmaždiť podstatné prvky svojej viery do organických a členených súhrnov, ktoré boli určené predovšetkým kandidátom krstu. Súhrn viery sa nezostavil tak, aby sa páčil ľuďom, ale z celého Písma sa vybrali najhlavnejšie prvky, ktoré tvoria jediné a úplné učenie viery. Tento súhrn viery obsahuje v niekoľkých slovách všetko náboženské poznanie, ktoré sa nachádza tak v Starom, ako aj v Novom zákone.

-red-

Verím v jedného Boha (Dt 6, 4; Mk 12,29; 12,32; Ef 4,6; 1 Kor 8,6),

Otca všemohúceho (Gn 17, 1-8; Ex 6, 3; Mt 6,9; Ef 4,6; 2 Kor 6,18),

Stvoriteľa neba i zeme (Gn 1,1; Jób 38,1-30), **sveta viditeľného i neviditeľného** (Jn 1, 3; Kol 1,15-16; Hebr 11,3; Zjv 4,11).

Verím v jedného Pána Ježiša Krista (Jn 20,28; Sk 11,17, 16,31; 1 Kor 8,6; Ef 4,5),

jednorodného Syna Božieho (Mt 3,17, 14,33, 16,16; Jn 1,14, 3,16),

zrodeného z Otca pred všetkými vekmi (Ž 2,7; Jn 1,1-2);

Boha z Boha, Svetlo zo Svetla (Ž 27,1; Mt 17,2,5; Jn 1,4, 1,9, 8,12; 2 Kor 4,6; Hebr 1,3; 1 Jn 1,5),

pravého Boha z Boha pravého (Jn 1,1-2, 17,1-5; 1 Jn 5,20), **splodeného, nie stvoreného** (Jn 1,1-2, 16,28),

jednej podstaty s Ocom (Jn 10,30).

Skrze neho bolo všetko stvorené (Jn 1,3, 1,10; Rim 11,36; 1 Kor 8,6; Kol 1,16; Hebr 1,1-2).

On pre nás ľuďi a pre našu spásu (Mt 1,21; Kol 1,13-14; 1 Sol 5,9; 1 Tim 2,4-5)

zostúpil z nebies (Jn 3,13, 3,31, 6,33-35, 38).

A mocou Ducha Svätého vzal si telo z Márie Panny (Lk 1, 34-35)

a stal sa človekom (Jn 1,14; Hebr 2,14).

Za nás bol aj ukrižovaný (Mk 15,25; Kor 15,3; 1 Pt 2,24)

za vlády Poncia Piláta (Jn 18,28-29),

bol umučený (Mk 8,31; Mt 27,50, Jn 19, 2-3)

a pochovaný (Mt 27,59-60; Lk 23,53; Jn 19,38-42; 1 Kor 15,4),

ale tretieho dňa vstal z mŕtvych (Mk 9,31, 16,9; Sk 10,40; 1 Kor 15,4)

podľa Svätého písma (Lk 24,1, 45-46; 1 Kor 15,3-4).

A vystúpil do neba (Mk 16,19; Lk 24,51; Sk 1,9-10),

sedí po pravici Otca (Mk 16,19; Lk 22,69; Sk 7,55).

A zasa príde v sláve (Mt 24,27; Mk 13,26; Jn 14,3; 1 Sol 4,17)

súdiť živých i mŕtvych (Mt 16,27; Sk 10,42; 2 Kor 5,10; 2 Tim 4,1; 1 Pt 4,5)

a jeho kráľovstvu nebude konca (Hebr 1,8; 2 Pt 1,11).

Verím v Ducha Svätého (Jn 14,26; Sk 1,8),

Pána a Oživovateľa (Gn 1,2; Jn 6,63; Sk 5,3-4; 2 Kor 3,6),

ktorý vychádza z Otca i Syna (Jn 15,26).

Jemu sa zároveň vzdáva tá istá poklona a sláva ako Otcovi a Synovi (Mt 3,16-17).

On hovoril ústami prorokov (1 Sam 19,20; Ez 11,5; Ef 3,5; 1 Pt 1,10-11).

Verím v jednu, svätú, katolícku, apoštolskú Cirkev (Mt 16,18, 28; 19; Mk 16,15; Sk 1,8, 2,42; Rim 12,4-5; 1 Kor 10, 17; Ef 1,4, 2,19-22, 4,4, 5,27; 1 Pt 2,5, 9).

Vyznávam jeden krst na odpustenie hriechov (Sk 22,16;

1 Kor 12,13; Gal 3,27; Ef 4,5; Kol 2,12-13)

a očakávam vzkriesenie mŕtvych (Jn 11,24; Rim 6,4-5;

1 Kor 15,12-49; 1 Sol 4,16)

a život budúceho veku (Mk 10,29-30; 2 Pt 3,13; Zjv 21,1).

Amen (Ž 106,48).

Podľa štúdií má viera v peklo a v nebo významný vplyv na kriminálnu činnosť

Nebo, peklo a kriminalita

Funkciu ochrany pred neetickým správaním plnia aj náboženstvá. Psychológ z Oregonskej univerzity tvrdí, že pri predvídaní kriminálneho správania je náboženské presvedčenie rozhodujúcim faktorom.

Štúdia *Odlíšny účink viery v nebo a peklo na zločin* publikovaná v recenzovanom vedeckom časopise *PLoS ONE*, ktorý vydáva The Public Library of Science, ukázala, že kriminálna činnosť je nižšia v spoločnostiach, kde náboženstvo zahŕňa silný trestajúci prvok, než na miestach, kde je náboženské presvedčenie benevolentnejšie. Napríklad je pravdepodobnejšie, že v krajine, kde ľudia väčšmi veria v nebo ako v peklo, majú oveľa vyššiu kriminalitu než v krajine, kde sú tieto presvedčenia približne na rovnakej úrovni. Uvedené zistenia vyšli na povrch po 26-ročnom analyzovaní dát zahŕňajúcich takmer 150-tisíc ľudí v 67 krajinách.

MONOLITICKÁ KONŠTRUKCIA

„Hlavný záver je, že národná miera viery v peklo predstavuje nižší stupeň kriminality. Národná miera viery v nebo značí zase vyššiu kriminalitu. A to sú silné následky,“ povedal Azim F. Shariff, profesor psychológie a riaditeľ Laboratória kultúry a morálky na Oregonskej univerzite. „Myslím si, že ide o dôležitý kľúč k rozličným následkom nad-

prirodzeného trestu a nadprirodzenej zhovievavosti. Zistenia korešpondujú kontrolovanému výskumu, ktorý sme uskutočnili v laboratóriu. Ale v tomto výskume sa ukazuje silný vplyv „skutočného sveta“ na niečo, čo sa ľudí dotýka – na trestný čin.“

Pred piatimi rokmi profesor Shariff v časopise *The International Journal for the Psychology of Religion* napísal, že vysokoškolskí majú väčšie sklony k podvádzaniu, keď väčšmi veria v odpúšťajúceho Boha, než v trestajúceho.

Podľa prof. Shariff náboženská viera sa vo všeobecnosti vníma ako „monolitická konštrukcia“. „Ak náboženstvo rozdelíte do rôznych celkov, začnete vidieť rozličné vzťahy. V tejto štúdii sme zistili dva rozdiely, z ktorých každý ide opačným smerom. Ak sa pozriete na náboženstvo ako celok, tieto oddelené smery nevidíte. Nie je tam ani náznak vzťahu.“

NIŽŠIA ZLOČINNOSŤ

Zistenia zapadajú do rastúceho množstva dôkazov, že nadprirodzený trest fungoval ako veľmi efektívna kultúrna

novinka. „Mala primäť ľudí, aby sa správali k sebe etickejšie,“ dodáva A. Shariff. Aj podľa zistení vedcov Roberta J. Barra a Rachel M. McClearyovej z Harvardovej univerzity, ktoré roku 2003 publikovali, hrubý domáci produkt bol vyšší v rozvinutých krajinách v čase, keď ľudia verili v peklo, ako v čase, keď verili v nebo.

„Zdá sa, že nadprirodzený trest predstavuje v rôznych národoch nižšiu kriminalitu,“ uviedol profesor A. Shariff. „V tomto štádiu môžeme o týchto mechanizmoch len špekulovať. Je však možné, že ľudia, ktorí neveria v možnosť trestu v posmrtnom živote, majú pocit, že pred následkami neetického správania môžu uniknúť.“ Avšak ide o paralelné údaje, a preto je potrebné byť pri záveroch opatrný.

Hoci prof. Shariff a spoluautor spomínanej štúdie Mijke Rhemtulla z Centra pre výskum metód a analýz dát na Kansaskej univerzite sa usilovali ozrejmiť očividné alternatívne vysvetlenia, na preskúmanie iných interpretácií zistení sú nutné ďalšie výskumy.

ÚDAJE AJ Z OSN

Údaje o viere v peklo a nebo, o viere v Boha a o návštevnosti kostolov boli vyradené z prieskumov svetových hodnôt a európskych hodnôt uskutočnených v rôznych časových úsekoch v rozmedzí rokov 1981 až 2007. Údaje o zločinoch sa použili zo záznamov OSN o vraždách, lúpežiach, znásilneniach, únosoch, prepadnutiach, krádežiach, drogových trestných činoch, krádežiach áut, vlámaniach a o obchode s ľuďmi. Ďalšie faktory, ako napríklad národné väčšinové náboženstvo (rímsko-katolícke, iné kresťanské a moslimské), nerovnosti v príjmoch, dĺžka života a podiel uväznených, sa považovali za zahrnuté v poskytnutých údajoch.

„Tento výskum poskytuje nový pohľad na potenciálne vplyvy kultúrnych a náboženských presvedčení na kľúčové výsledky na spoločenskej úrovni,“ povedala Kimberly Andrews Espyová, viceprezidentka pre výskum a inovácie Arizonskej univerzity. „Aj keď sa tieto zistenia môžu zdať kontroverzné, rozobrať spojenia medzi špecifickými systémami viery a epidemiologickým správaním je pre sociálnych vedcov dôležitým prvým krokom na rozmotanie komplexnej siete faktorov, ktoré motivujú ľudské správanie,“ dodala Dr. Espyová.

red/LNS

(Ilustrácia: Stefan Lochner: *Posledný súd* (1436)

Dáva sa na známosť,
že Rada KBS pre vedu, vzdelanie a kultúru,
sekcia slovesného umenia,

vyhlasuje k Svätému roku milosrdenstva
literárnu súťaž pre stredoškolákov

Tváre s úsmevom milosrdenstva.

Eseje, úvahy, reportáže či rozhovory v rozsahu do
2016 slov načim zaslať do
31. decembra 2016
na mailovú adresu predsedu organizačného výboru
súťaže PhDr. Pavla Vitka
vitko.pavol@gmail.com

Láskavo uved'te meno, priezvisko, vek,
adresu bydliska, názov školy
a osobný telefonický kontakt.

Vyhlasenie výsledkov sa uskutoční vo februári 2017
v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca
v Bratislave v rámci udeľovania cien Fra Angelica.
Čestným predsedom súťaže je
predseda Rady KBS pre vedu, vzdelanie a kultúru
biskup Mons. František Rábek.

Hudba priamo imituje city či stavy duše a naplňa človeka takými istými pocitmi

Sila hudby

Filozofi ako Sokrates, Platón či Aristoteles už pred takmer dva a pol tisícimi rokmi chápali, aký obrovský vplyv má hudba na tých, ktorí ju počúvajú.

Snímka: YouTube

Sokrates (asi 469 pred Kr. – 399 pred Kr.) sa do značnej miery zaoberal účinkami hudby, rozoznávajúc jej potenciál nástroja vyučovania a rozvoja charakteru: „Hudobný tréning je presvedčivejší nástroj než ktorýkoľvek iný, pretože rytmus a harmónia si nájdú svoju cestu k najskrytejším miestam duše, ku ktorým silno prilnú, vštepujúc spanilosť a spôsobujú, že duša toho, ktorý je naozaj vychovaný, bude spanilejšia, no toho, ktorý je vychovaný zle, bude nafúkaná.“

NEBEZPEČNÉ NOVINKY

Aj Platón (428/427 pred Kr. – 347 pred Kr.) spozoroval, aký efekt mala hudba na spoločnosť v čase, keď žil, a prinútilo ho to povedať: „Akákoľvek hudobná novinka je plná nebezpečenstva, a to pre celý štát, preto by sa mala zakázať. Keď sa zmenia spôsoby hudby, zákonite s tým sa zmenia aj základné pravidlá v štáte.“

Platón hovoril aj o tom, aký podiel mala hudba na morálnom úpadku antického Grécka: „Boli to geniálni ľudia, ale neboli vnímaví na to, čo patrí do hudby a čo je zákonom povolené. Tým, že skladali nemravné skladby a vkladali do nich rovnako nemravné slová, inšpirovali masy ľudí k protizákonnému správaniu a k trúfalosti, rovnako ako im dali ilúziu, že môžu sami posúdiť melódiu a pieseň. V hudbe sa vôbec prvý raz objavila univerzálna domnienka vševedúcnosti a všeobecnej nezákonnosti; sloboda nasledovala potom a ľudia mysliac si, že vedia to, čo nevedeli, už viac ne-

mali strach – a absencia strachu vyvoláva necudnosť. Lebo čo je necudnosť, ktorá je zlá, ak nie drzé odmietnutie zväžiť názor toho lepšieho z dôvodu až akejsi príliš trúfalej slobody?“

IMITÁCIA CITOV

Pred vyše 2 300 rokmi Aristoteles (384 pred Kr. – 322 pred Kr.) povedal o hudbe a jej schopnosti sprostredkovať emocionálne stavy ľudí toto: „Hudba priamo imituje city alebo stavy duše; keď človek počúva hudbu, ktorá imituje konkrétny cit, naplňa sa tým istým pocitom; a ak opakovane počúva hudbu, ktorá v ňom vzbudzuje hlúpe zmýšľanie a city, celý jeho charakter sa vytvaruje do takejto podoby.“

Aristoteles rozpoznal, že hudba sprostredkúva emócie, a že nemravná hudba môže náš charakter pokriviť.

Antický kresťanský filozof Boethuis (475/480 – 524/526) svojou myšlienkou, že „hudba je našou súčasťou a bud' naše správanie zušľachtuje, alebo degraduje“, v podstate dopĺňa Aristotelove názory. Tie dopĺňa aj čínsky filozof zo 6. storočia Šu Čching, ktorý hovorí: „Na zmenu spôsobov človeka a prispôsobenie ich zvykov nie je nič lepšie ako hudba.“

Zreteľne tu vidieť, ako si citovaní filozofi uvedomovali nesmiernu silu hudby. Je však smutné, že v súčasnom svete o týchto ich zisteniach ľudia vôbec nevedia. Je veľmi dôležité, aby sme mládež dneška počúvali o sile hudby – najmä ak je takou veľkou súčasťou ich života.

BIBLICKÁ PONUKA

Ak majú filozofi pravdu, potom má hudba súčasnosti podiel na mnohých problémoch našej spoločnosti. Platí totiž, že keď hudba môže formovať naše charaktery a pocity, a teda aj morálku a hodnoty, potom sa tieto vplyvy odrazia aj na našich vzťahoch, pravidlách a vládach, ako aj psychických výzvach, akými sú napr. depresia a hnev.

Prirodzene, nedá sa celý problém zúžiť len na hudbu. V súčasnosti aj videohry a televízia majú silný vplyv na človeka a ako sa ukazuje, spoločnosť budú nielen naďalej, ale aj čoraz silnejšie pretvárať. Je naozaj potrebné, aby sme si uvedomili tie vplyvy, ktoré sú pre našu spoločnosť nepriaznivé a prevzali kontrolu nad svojimi vlastnými voľbami.

Pre tvorcov hudby a pre ľudí v zábavnom priemysle nie je vplyv hudby na verejnosť tajomstvom. Sami o tom hovoria. Je to naša vlastná ignorancia, ktorá im dovoľuje, aby nás ovládali.

Ak chceme, aby sa naša spoločnosť zlepšila, musíme začať ovládať sami seba a potom našu mládež, a ak to bude možné, obmedziť aj vplyv zábavného priemyslu. Inak prevládnu problémy s agresiou, depresiami, samovraždami a závislosťami.

Biblická ponuka lepšieho života vyznieva v tomto kontexte čoraz lepšie. Sloboda bez hraníc vôbec nie je slobodou. Sú to anarchia a chaos, čo vedú k bolesti a smrti. Zachovávanie zásad dobrého života, odovzdanosť a poslušnosť Bohu vedú k životu a ku šťastiu.

LNS, red

Bob Dylan: Ak umenie nevedie k Bohu, načo potom je?

Poznať ich po ovocí

Snímka: Pixabay

Možno to znie prekvapujúco, ale súčasná moderná hudba sa nevyvinula z profánnej hudobnej scény, no vyrástla z dynamickej hudby kresťanských letničných zborov v prvej polovici dvadsiateho storočia.

Hudobný publicista Steve Turner uvádza, že rock'n'roll sa zrodil na juhu USA, kde bol prevládajúcim náboženstvom fundamentalisticko-evanjelikálny protestantizmus a jeho hudobné dedičstvo tvorila zmes keltského folku, anglických cirkevných piesní a západoafrickej hudby. V takomto prostredí vyrastali napríklad Elvis Presley či Little Richard, tu sa formoval aj ich hudobný štýl. „*Krik a jačanie Little Richarda na pódiu bolo odrazom kazateľského zápalu a prejavov Ducha u ľudí, ktorých ako mladý zažil na bohoslužbách,*“ píše S. Turner.

VYPLŇANIE PRÁZDNA

Moderná hudba sa však veľmi rýchlo začala prispôsobovať sekulárnemu trhu, až sa úplne odpútala od svojich náboženských koreňov a zrazu sa ocitla v duchovnom prázdne. Začalo sa hľadanie, ktoré by toto prázdno naplnilo. Rokeri však začali hľadať duchovnú skúsenosť pomocou LSD a ďalších drog. Hudba znásobovala účinok drog, ba dokonca za istých okolností vyvolávala podobné zážitky ako drogy, a to aj bez ich použitia. Hudba sa tak stala pre mnohých úvodom do psychedelickej skúsenosti.

Keďže drogy nepriniesli to, čo ľudia očakávali, ich vnútorný hlad sa ešte väčšmi prehĺbil. To pripravilo hudobnú scénu na otvorenie sa pre východné a pohanské náboženstvá a ich duchovné praktiky. Dúfali, že v nich nájdu vyššiu duchovnú skúsenosť. Pre mnohých to

však bolo priveľmi náročné. Ani po rokoch cvičení a meditácií sa nestali „bohmi“ alebo „božskými“, ako očakávali. A tak hľadanie pokračovalo ďalej. Žiaľ, vyústilo do ešte temnejších sfér.

ZJAVENIE SA DIABLA

Je otázne, do akej miery pomohla k nástupu satanizmu a okultizmu aj povest', ktorá bola súčasťou černošského folklóru a bluesovej mytológie: Ak bude niekto čakať o polnoci na križovatke, zjaví sa mu diabol a na výmenu za dušu mu dá to, po čom túži. Údajne to mal urobiť aj Robert Johnson, člen skupiny Rolling Stones. Isté však je, že kapela Rolling Stones otvorila brány okultizmu a satanizmu ako žiadna predtým. Podľa Anity Pallenbergovej, partnerky Briana Jonesa a Keitha Richardsa z Rolling Stones, sa členovia tejto skupiny pokladali za „*diablových hudobníkov*“.

Počet „*diablových hudobníkov*“ v podobe sólistov či kapiel začalo pribúdať. Daň za službu Satanovi bola privysoká – mnohí hudobníci zomreli na následky užívania alkoholu či drog.

NEPRIATEĽSTVO A AGRESIA

Mnohé rockové skupiny sa nevydali na cestu satanizmu, uspokojili sa „len“ s hnutím New Age či s voľným sexom („*Sex je jediná mystika, ktorú materializmus ponúka,*“ napísal publicista Malcolm Muggeridge, konvertita na katolicizmus), resp. s kombináciou vplyvov New Age, používania drog, pohanských

prvkov a hedonizmu. Čoraz častejšie sa začína na rockovej scéne objavovať názor, že kresťanstvo je negatívne náboženstvo. Podľa Frasear Clarka, autora *Psychedelickej encyklopédie*, spomínaný mix ako alternatívna kultúra nahradí „*stav mysle vytvorený rímskym kresťanským monoteizmom*“. Pre časopis *Mondo 2000* povedal: „*Veľmi rýchlo sa stávame prevládajúcim náboženstvom! Jediným nebezpečím sú pre nás rímski monoteisti, ktorí si myslia, že sa svet obracia k diablovi, a radi by nám všetkým pomohli z kaše.*“

Heavy metalový hudobník Blacky Lawless z W.A.S.P. hovorí o súčasnej rockovej hudbe ako o „*forme umenia*“, ktoré „*je čistým nepriateľstvom a agresiou. Verím v neho ako v náboženstvo*“. Dá sa síce predpokladať, že tento americký rocker nemá na mysli náboženstvo v tradičnom slova zmysle, dôležité však je, čo považuje za plody rocku: „*čisté nepriateľstvo a agresiu*“.

VŠETKO SKÚMAJTE

Určite sa nedá odsúdiť rockovú hudbu *en bloc* ako nepriateľskú ku kresťanstvu. Apoštol sv. Pavol nás však nabáda: „*Všetko skúmajte a čo je dobré, toho sa držte!*“ (1 Sol 5,21).

O čom sa však dá povedať, že stojí za to, aby sme sa toho držali?

Pán Ježiš nám dáva odpoveď: „*Poznáte ich po ovocí. Ved' či oberajú z trnia hrozná alebo z bodliakov figy?*“ (Mt 7,16)

A tak aby sme vedeli dať odpoveď ohľadom rockového a popového priemyslu, musíme sa pozrieť na jeho ovocie. Plody, ktoré hojne prichádzajú zo stromu rockovej hudby, sú najmä sexuálna promiskuita, užívanie drog a zmätená spiritualita, ktorá spôsobuje pobláznenie okultizmom. Stačí si len spomenúť na ikony rocku: skupiny, ktoré sa otvorene hlásia k satanizmu, neraz to dávajúc najavo už svojím názvom, interpreti vysmievajúc sa z náboženstva a jeho symbolov, neraz ich hanobiac, na druhej strane propagujú symboly iluminátov, luciferianizmu, staroegyptského náboženstva a zoroastrizmu.

Moderná rocková hudba je silný fenomén. Ale ako hovorí americký pesničkár Bob Dylan: „*Myslím si, že vaše umenie môže viesť k Bohu. Myslím si, že je to účelom toho všetkého. A ak nie, tak načo to potom je? Vedie vás to tým druhým smerom. Určite vás to niekam vedie.*“

Preto sa treba držať ďalšej rady sv. apoštola Pavla: „*Chráňte sa zla v akekoľvek podobe*“ (1 Sol 5,22).

Spracovala BOKA PIKA

Naozaj existuje satanistický rock, alebo ide len o výmysel?

Diabol medzi notami

Na problém satanistickej rockovej hudby existujú názory, ktoré by sme mohli rozdeliť na dva protichodné postoje: skeptický a katastrofický.

Zástancami katastrofického postoja sú tí, ktorí vidia diabla všade navôkol. Rockovú hudbu považujú za čisto satanistickú a chcú by potlačiť každý moderný prejav.

Skeptici naopak obdivujú svoje hudobné idoly až tak, že odmietajú o nich diskutovať. Neprijímajú kritiku a majú tendenciu ospravedlňovať každú rockovú výtržnosť, odvolávajú sa na „slobodu prejavu“.

Oba protichodné postoje však majú čosi spoločné: chýba im objektívny pohľad a hĺbkový ponor do problému. Preto sa stáva, že často upadnú do mylného nadsadenia problému či do rebelantskej redukcie. Fenomén rockovej hudby nemožno umelo nafukovať, ale ani podceňovať. Potrebné je analyzovať ho vo svetle skutkov, čím sa predíde povrchnému hodnoteniu alebo extrémizmu.

PRVÝ ZNAK

Prvý nesmelý odkaz na satanizmus sa objavil na obale jednej z najslávnejších platní v histórii populárnej hudby *Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club Band* od skupiny Beatles (1967). Na obale albumu sa objavilo mnoho známych osobností – Karl Marx, Stanley a Oliver, Marlon Brando, Bob Dylan... V tom čase bubeník Ringo Starr povedal: „*Chcú sme dať dohromady tváre osôb, ktoré máme radi a ktoré obdivu-*

jeme.“ Spomedzi nich sa vľavo hore vyníma podobizeň zhrbeného muža. Je to anglický okultista Aleister Crowley (1875 – 1947), otec moderného satanizmu a inšpirátor väčšiny súčasných ezoterických skupín.

Crowleyovo heslo *Rob, čo chceš* vyzývalo užívať si život bez hraníc a morálnych noriem, v ustavičnom hľadaní osobného uspokojenia a egoistického pôžitku. Podľa tohto anglického okultistu má človek právo postaviť sa na miesto patriace Bohu a sám si má zvoliť zákony vlastného života.

V prostredí rockovej hudby 60. rokov, s prebúdajúcim sa záujmom o ezoteriku, považovali Crowleya za osobnosť, ktorá bola „v móde“. Oceňovali ho za jeho prirodzený sklon porušovať a prešupovať zákony a všeobecné platné normy a tiež za jeho výzvy odmietat každú zhora danú normu. Pravdepodobne z týchto dôvodov ho Beatles zaradili na obálku svojej platne.

NÁDYCH EZOTERIKY

V 70. rokoch sa rocková hudba, obohatená o ďalšie tóny, začala rýchlo rozmáhať. Zrodil sa hard rock (tvrdý rock), charakteristický metalovými zvukmi, elektrickými gitarami a mocnými hlasmi. K priekopníkom tohto štýlu patrí kapela Led Zeppelin, ktorú považujeme za prvú v histórii vzťahov medzi hud-

bou a satanizmom. Šéf skupiny, gitarista Jimmy Page, bol húževnatý zástanca učenia Aleistera Crowleya. Jimmyho záujem o anglického okultistu prerástol až do takej miery, že zbieral všetky jeho predmety osobnej potreby: knihy, rukopisy, klobúky, zošity, ba aj tuniky, ktoré Crowley používal počas rituálov. Page dokonca býval v Crowleyovom dome.

Led Zeppelin sú prvou rockovou kapelou, ktorá použila satanistické symboly na obálku platne. Na ich albume s názvom *IV.* nachádzame magický prvok, ktorý sa všeobecne používal pri satanistickom rituáli. Ďalší odkaz na satanizmus obsahuje album *III.* Vedľa názvu platne dal Jimmy Page napísať spomenuté motto Aleistera Crowleya *Rob, čo chceš*. Na otázku novinára, ktorý si žiadal objasniť spomínané heslo, rocková hviezda odpovedala: „*Bol to môj nápad. Má to však priveľmi dlhú históriu, o ktorej sa teraz nemám čas zmieňovať. Úmysel však bol dať obálke malý ezoterický nádech. Mysleli sme si, že to nikto nezbadá.*“

JASNÝ SATANIZMUS

V 80. a 90. rokoch sa rocková hudba čoraz väčšmi pritvrdzovala, čím dala podnet na vznik heavymetalového prúdu (tzv. ťažký metal). A práve v tomto hudobnom prúde sa satanizmus prejavil celkom otvoreným a jednoznačným spôsobom – používaním ezoterickej tematiky v textoch piesní a na grafickom spracovaní obalu platní, ktoré začali čoraz väčšmi pribúdať.

K najreprezentatívnejším skupinám patria Dáni z Mercyful Fate. Ich pieseň *Don't break the Oath* reprodukuje formulu skutočnej, pravej prísahy diablovi: „*Pobozkám capa a prisahám, že svoju myseľ, telo a dušu bez výhrad zasväčujem nášmu pánovi Satanovi, aby som pracoval pre jeho plány.*“

Rovnakého zamerania sú aj Deicide, ktorých šéf Glen Benton dospel do takého štádia, že sa dobrovoľne nechal zapáliť na obrátenom kríži, ochraňujúc si získané popáleniny bez ošetrovania.

Kríž zobrazený „hlavou dolu“, ktorý predstavuje Antikrista, je typickým satanistickým symbolom a objavuje sa na mnohých rockových platniach.

Na platni *Black Mass* (Čierna omša) talianskej skupiny Death SS je do najmenších detailov opísaný satanistický rituál slávený o 23. hod. v jednom odkonsekrovanom kostole. V piesni, podľa ktorej nazvali celú platňu, sa spieva: „*Krk dieťaťa bude odrezaný na tele strigy. Zmiešaj jej krv s jeho semenom a začleníš sa do čiernej armády.*“

RÚHANIA A URÁŽKY

Zvlášť nepríjemné sú obaly platní s rúhavými a protikresťanskými obrazmi. Najväčšmi zasiahnutý je, prirodzene, Ježiš Kristus, ktorého zobrazujú v najrozličnejších podobách: rozštvrtený (Mortuary a Deicide), predierkovaný (Messiah) či použitý ako funda na vystrelenie projektilu (Celtic Frost).

Vari najzdrvivujúcejšie je zobrazenie na obálke skupiny Torr, kde je Ježiš zobrazený ako rozkladajúca sa mŕtvola na kríži. Výber nie je náhodný. Zobrazenie chce povedať, že Ježiš nevstal z mŕtvych.

Aj samotné názvy hudobných skupín obsahujú rúhavé prvky. Príkladom je fínska skupina Impaled Nazarene, v preklade *Nazaretský narazený na kôl*. Je tu aj poľská skupina Christ Agony, čo znamená Kristova agónia, turínska skupina Burn The Crucifix (Spál' kríž) či newyorská Fallen Christ (Úpadok Krista).

Neuveriteľné však je, že tieto skupiny namiesto toho, aby boli cenzurované, tešia sa podpore mnohých hudobných kritikov.

HUDBA PROTI ŽIVOTU

K výtržnostiam niektorých rockových kapiel nepatrí len uctievanie diabla. Témy, ktoré sa v textoch piesní pravidelne opakujú, sú vyvyšovanie, velebenie samovraždy a eutanázie. Niektorí speváci celkom otvorene vyzývajú poslucháča k samovražde, hovoria mu, že život je smutný, svet odporný a nemá cenu zo-

stávať na zemi. Odstrašujúcim príkladom tejto „hudby proti životu“ je pieseň *Suicide solution* (Riešenie samovraždy) od Ozzyho Osbourne. V jednej časti textu piesne možno nájsť skryté posolstvo, ktoré vyzýva poslucháča zastreliť sa: „*Ach, nikto, iba ty v skutočnosti vieš, kde sa nachádza. Ty ho máš! Prečo? Skús to! Vezmi pištoľ a skús to! Vystrel! Vystrel! Vystrel!*“

Na vnútornej strane obálky platne kapely Christian Death je nápis *L'invitation au suicide* (Pozvánka na samovraždu). Platňa *Stained class* od skupiny Judas Priest zobrazuje hlavu prerazenú výstrelom z pištole.

Eutanázii je venovaná platňa *Youthanasia* od Megadeth, inšpirovaná prípadom Jacka Kevorkiana, prezývaného Doktor Smrť, lekára smutne presláveného „pomocou“ niekoľkým pacientom ukončiť život. Podľa Megadeth, eutanázia nie je nič iné ako metafora života: „*Ak si môžeme vybrať, ako budeme žiť, prečo si nemôžeme vybrať, ako zomrieme?*“

MOST K SATANIZMU

V posledných rokoch sa satanistická rocková hudba stala skutočnou módnou záležitosťou, ktorá sa vyjadruje prostredníctvom najextrémnejších hudobných prúdov, ktorých názvy hovoria jasnou rečou: death (smrť), black (čierny), grind (ničť, roztriešť), doom (tragický osud, skaza). Niektoré kapely „citujú“ texty satanistov, aby takýmto spôsobom robili reklamu svojim nahrávkam, ale sú aj takí hudobníci, ktorí majú úzke kontakty so sektami. Napríklad v USA početní rockoví umelci spolupracujú so Satanovou cirkvou. Patrí k nim aj King Diamond a kapela Acheron, snažiaca sa vykresliť satanizmus ako druh „*alternatívneho náboženstva*“, bezpečného, nie nebezpečného.

Z jednoduchého počúvania hudobných nahrávok možno vstúpiť do kontaktu

s ezoterickým prostredím ako v prípade kapely Psychic TV, ktorá založila Chrám psychickej mladosti. Noví členovia sekty a jej fanúšikovia musia podstúpiť nechutný rituál magicko-sexuálneho charakteru.

Aj rockové časopisy istým spôsobom sprostredkujú kontakt so satanistickým prostredím. Jeden z najznámejších talianskych hudobných mesačníkov *Flash* uverejnil adresu americkej Satanovej cirkvi, pričom ju opísal ako „*najdôveryhodnejšie a seriózne združenie, na ktoré sa môžu obrátiť všetci milovníci a pestovatelia okultných teórií*“. Článok sa končí jasnou výzvou: „*Ak si myslíte, že by vám pomohla znalosť satanizmu a ak sa chcete stať členom veľkej palety myšlienok, ktorým je satanistická filozofia, Satanova cirkev vás očakáva.*“

OD ROCKU K ZNESVÄTENIU

Myšlienka hudby, ktorá by pobádala praktizovať satanizmus, bola pred nejakým časom považovaná len za hypotézu. Niektoré skutočnosti z čiernej kroniky, ktoré sa udiali napríklad v Taliansku, svedčia o tom, že posolstvá a odkazy niektorých hudobníkov môžu mať zničujúce následky. Obzvlášť vtedy, ak ich prijíma psychicky labilná a ľahko ovplyvniteľná mládež.

Najznámejší je prípad Davida Zanotího, mladého satanistu z mesta La Spezia, propagátora „nočných návštev“ na cintorínoch, keď s partiou zneuctieval náhrobky a kradol kosti a lebky. Chlapec, ktorý neskôr svoje činy oľutoval a odpýkal si za ne trest, povedal: „*Lutujem všetko, čo som robil. Nechal som sa strhnúť hudbou čierneho metalu, ktorú počúvam vyše desať rokov. Zvlášť texty niektorých nórskych a švédskych skupín, medzi nimi Mayhem, Darkthrone a Marduk, ma natoľko ovplyvnili, že som ich opakoval ako automat. Táto hudba, ktorú som počúval aj desať ho-*

dín denne, ma ovládla do takej miery, že som si neuvedomoval vážnosť svojho konania.“

Po Zanottiho vyznaní začala prokuratúra v La Spezia veľkú vyšetrovaciu akciu s názvom Operácia Diabol, počas ktorej sa podarilo odhaliť a obžalovať deväť mladých ľudí od 18 do 27 rokov. Obvinenia zneli: poškodzovanie a ničenie hrobov a náhrobkov, krádeže kostí a posvätných predmetov. Daniele Murgia, policajný inšpektor v La Spezia, ktorý operáciu viedol, povedal: „*Nič, ktorá spájala všetky tieto osoby v ich kulte zla, bola hudba čierneho metalu. Kontakty udržiavali nielen prostredníctvom korešpondencie, ale stretávali sa aj na koncertoch satanistického rocku.“*

NÁSILIE A RASIZMUS

Satanistický rock nemá však za následok „iba“ zneuctevanie a znesväcovanie hrobov, náhrobkov a vykrádanie kostolov. V Nórsku, žiaľ, mal tento fenomén oveľa vážnejšie následky. Členovia niektorých rockových kapiel, zjednotení okolo myšlienkového prúdu Black Metal Mafia, zorganizovali teroristické atentáty na katolícke kostoly, čím transformovali svoju hudobnú nenávisť do skutočných vandalských činov.

V takejto rozžeravenej atmosfére nechýbali ani vraždy. Courit Grishnackh, spevák zo skupiny Burzum, bol odsúdený na 20 rokov väzenia za vraždu hudobníka Oystena Aarsetha, historického šéfa kapely Meyhem a jeho bývalého najlepšieho priateľa. Podobný osud postihol aj Barda G. Eithuna, bubeníka kapely Emperor: 14 rokov väzenia za vraždu.

Na pochopenie ducha typického pre Black Metal Mafia postačí vypočuť si niekoľko vyhlásení Counta Grishnacka: „*Som hrdý na to, že som muž čistej bielej árijskej rasy, že mám bielu árijskú dcéru, ktorej matka je tej istej rasy. Som pyšný na svoje modré oči, na blond vlasy a na svoju bielu pokožku.“*

Krok od satanizmu k rasizmu je veľmi krátky...

Nie náhodou sú mnohé satanistické rockové kapely aj antisemitské a ohrozujú ľudí farebnej pleti. Trey Azagtoth, gitarista z Morbid Angel, bez akýchkoľvek rozpakov potvrdzuje, že „*objíma Hitlerovho ducha*“. A Taliani zo skupiny Deviate Ladies, vášniví čitateľa *Mein Kampf*, sa vyhlasujú za „*pestovateľov jedinej a vládnucej bielej rasy*“.

UKRYTÉ POSOLSTVÁ

Ďalším javom, ktorý popri jasne definovanom satanizme vzbudzoval veľkú zvedavosť, je fenomén ukrytých posol-

stiev na platniach slávnych rockových hviezd. Ide o techniku tzv. Backward masking process (postup spätného maskovania).

Skryté posolstvá sa nahrávajú v nahrávacom štúdiu opačne. Dajú sa dešifrovať, keď si nahrávku (zvyčajne platňu) pustíme odzadu. Napríklad pri počúvaní piesne Led Zeppelin *Stairway to heaven*, budeme počuť hlas, ktorý hovorí: „*Hľa, môj sladký Satan, ktorého cesta ma nerobí smutným a na ktorej mocnosťou je Satan. On ťa bude rozvíjať, dá ti šesť, šesť, šesť*“ (biblické číslo Antikrista).

Spomenutá technika je odpozorovaná zo starej satanistickej tradície, podľa ktorej sa katolícke modlitby počas čiernych omší odriekali opačne, aby sa znesvätili a adresovali diablove. Príkladom tohto rituálu je platňa *Prayer* kapely Christian Death, kde je nahraný *Otčenáš* opačne. Keďže ide o modlitbu adresovanú démonovi, vynechali z nej poslednú vetu – „*Neuved' nás do pokúšenia, ale zbav nás Zlého*.“ Satan by sa jej určite nepotešil...

Obrátené posolstvá predstavujú pokus realizovať malé ezoterické rituály prostredníctvom hudby. Nechýbajú však ani také rockové kapely, ktoré ich používajú ako formu na žartovanie či provokovanie. K takým patria Pink Floyd; do albumu *The Wall* zakomponovali vetu: „*Blahoželáme ti! Práve si objavil tajné posolstvo. Prosíme ťa, pošli*

svoju odpoveď starým Pink na smiešny statok Chalfont.“

ROZŠIRUJÚCI SA JAV

Hoci problém skrytých posolstiev od začiatku vyvolával veľkú zvedavosť, najväčšie starosti spôsobuje v súčasnosti veľmi rozšírená satanistická rocková hudba. Vznikajú obchody špecializované na tento druh hudby. Okrem platní a cédečiek tu však predávajú aj knihy o satanizme a čiernej mágii. Napríklad obchod Demos v Neapole vo svojom katalógu ponúka na predaj kompletné dielo okultistu Aleistera Crowleya. Podobne sa správa aj hudobná tlač.

Neposledným prostriedkom na šírenie satanistického rocku je internet. Tu je množstvo stránok venovaných diablove. Anton LaVey, zakladateľ americkej Satanovej cirkvi, má vlastnú internetovú sieť na propagáciu piesní inšpirovaných diablom.

Všetky vymenované skutočnosti združujúcim spôsobom poukazujú na skutočnosť, ako sa jedna časť modernej hudby stala prostriedkom šírenia satanizmu medzi mládežou.

Treba však povedať aj to, že nie každý rock prináša negatívne posolstvá.

CARLO CLIMATI

Z publikácie *Religioni e sette nel mondo – Il satanismo contemporaneo* preložila Alena Piatrová

(Snímky: Pixabay, archív)

Rock ničí individualizmus a osobnosť, človek sa oslobodzuje od svojho vedomého bytia

Mocná zbraň

Snímka: archív

Hudba dokáže vyvolávať povznášajúce, vlastenecké, nábožné, ale aj rúhačské, vulgárne a deštruktívne prejavy.

Ked' Dávida pomazali za kráľa, začal v ňom pôsobiť Duch Boží. Jedným z prejavov tohto pôsobenia bolo, že Dávid začal hrať, skladať a spievať piesne. Tradícia ho pokladá za hlavného a najplodnejšieho, aj keď nie jediného autora žalmov.

Na druhej strane je v Biblii aj zmienka o hudbe, ktorá bola spúšťacím signálom modloslužobného pohanského kultu v Babylónii za čias kráľa Nabuchodonozora (porov Dan 3,5n).

VPLYV NA PUBLIKUM

Starovekí Gréci vedeli, že hudobná výchova je mocná zbraň, pretože rytmus a harmónia prenikajú do najvnútornejších hlbín ľudskej duše. Vedci sú presvedčení nielen o blahodarných účinkoch hudby, ale aj o škodlivých. Tvrdia, že dôležitý je nielen rytmus, štýl, tón hudby, ale aj na akom hudobnom nástroji sa hudba hrá a ako. Potvrďuje to aj gitarista Eric Clapton: „Každý tvrdší riff, každá bluesová figura, ktorú som zahral, premenila publikum na stádo diablov. Keď som hral jemne, premenili sa všetci na anjelov.“

Prirodzene, najohrozenejšia je mládež. Mladí často hľadajú svoje miesto vo svete prostredníctvom rôznych svetónázorov, literatúry, no čoraz častejšie prostredníctvom rockovej hudby.

ÚTOK NA ZDRAVIE

Lekári mnoho ráz upozornili, že hlučná hudba škodí sluchovému orgánu a zdraviu vôbec. Vysoká hlučnosť až 120 dB spôsobuje sluchový stres, z nadobličiek sa pritom vylučuje adrenalín. Pri dlho-

trvajúcim strese dochádza k jeho nadprodukcii. Vtedy sa telo usiluje odbúrať nadbytočný adrenalín, a preto ho sčasti premieňa na adenochróm. To je však psychodysleptikum, čiže droga, ktorá vplyva na zmeny vedomia podobne ako LSD, aj keď má slabšie účinky. Takáto hudba v kombinácii s hypnotickým efektom svetiel a stroboskopov znásobuje účinky alkoholu a drog, ktoré sa bežne na koncertoch a párty užívajú.

Vrieskajúca prukcia zrýchľuje tlkot srdca na 130 úderov, s čím je spojená celá škála zmien v organizme. Mladý človek stráca na takýchto koncertoch kontrolu nad funkciami svojho organizmu. V stave tranzu, hysterického smiechu a plaču bezbreho huláka, stráca sexuálnu kontrolu, trhá si oblečenie...

„Tento druh hudby ničí individualizmus a osobnosť – človek sa oslobodzuje od svojho vedomého bytia. Hudba sa stáva extatickým zážitkom, oslobodením sa od seba samého. Takéto oslobodenie sa ničím nelíši od narkománie a je úplne v rozpore s vierou v kresťanskú spásu,“ napísal kardinál Joseph Ratzinger.

SMRTONOSNÝ JED

Jeden z najlepších talianskych psychiatrov prof. Simone Morabito tvrdí, že hudba je nástroj komunikácie, ktorý formuje myslenie, postoje a správanie poslucháčov. Je schopná vnášať do podvedomia človeka nové myšlienky, ktoré človek prijíma za svoje, pričom si ani neuvedomuje ich škodlivosť. Vychádza to z vedeckého poznatku, že „ak ľudský rozum vníma nejakú ideu pod prahom počutelnosti, prijíma ju

tak, akoby pochádzala z jeho vlastného bytia.“

Prof. Morabito však ide ďalej: „Pre nás psychologov je rocková hudba so satanistickým obsahom ako smrtonosný jed, ktorý účinkuje pomaly a neomylné. Hudba s protikresťanským a satanistickým obsahom ničí v človeku pud sebazáchovy, ktorý je k normálnemu životu nevyhnutný.“ O konzumentoch tvrdej rockovej hudby, najmä z radov mládeže píše: „Stratili chuť žiť, pracovať i študovať, ich vôľa sa oslabila, ich inteligencia je otupená, sú nervózni, smutní, nakazení pesimizmom a nedostatkom sebadôvery. Nemajú nijakú iniciatívu, sú nerozhodní, rýchlo sa unavia a nedokážu sa každý deň pustiť do práce.“ Podľa profesora je zaujímavé, že kríza sa v ich živote začala vtedy, keď „začali pravidelne chodiť na diskotéky a dookola počúvať ťažkú rockovú hudbu, ktorá má satanistický obsah“.

ČLOVEK AKO NÁSTROJ

Známy rockový hudobník Jimmy Hendrix povedal: „Ľudí, ktorí počúvajú hudbu, možno uviesť pod vplyv čarov, zaklínania, a následne programovať do ich mysle všetko, čo chceš, aby uverili.“ Člen skupiny Hollies Graham Nash ho dopĺňa: „Popová hudba je komunikačný prostriedok, ktorý určuje myslenie poslucháčov. My muzikanti môžeme svet dirigovať, pretože vďaka našej pozícii máme na to potrebnú moc.“

Znalec rockovej hudby Ulrich Bäumer však varuje pred úsilím mnohých rockových skupiny a hudobníkov uviesť človeka pomocou hudby do zmeneného stavu vedomia. Podľa neho je to veľmi nebezpečné, pretože človek je ako nástroj, na ktorom hrá hudobník. „Bud' na ňom hráme my, Duch Svätý, alebo diabol,“ upresňuje Bäumer a varujúc dodáva: „Každé vyprázdnenie sa, každý tranz bez Boha je nebezpečný, pretože dáva priestor zlému duchu, aby nás ovládol. Tranz je základný predpoklad ‚posadnutosti‘ cudzím duchom. V tranze je každý človek psychicky bezbranný, a preto vysoko ovplyviteľný.“

Už Platón a Aristoteles kládli veľký dôraz na hudbu z morálneho hľadiska, pretože pôsobí na ľudské city a vášne. Aj apoštol sv. Ján nás upozorňuje: „Neverte každému duchu, ale skúmajte duchov, či sú z Boha; lebo do sveta vyšlo mnoho falošných prorokov“ (1 Jn 4,1). Preto majme na pamäti Ježišove slová: „Dávajte pozor na to, čo počúvate“ (Mk 4,24).

B. P.

Spoločný prejav účastníkov Kongresu slovenských spisovateľov s medzinárodnou účasťou

Nesmú mlčať

V dňoch 22. – 23. septembra 2016 sa v Trenčianskych Tepliciach konal Kongres slovenských spisovateľov s medzinárodnou účasťou.

Kongres organizovali Spolok slovenských spisovateľov, Slovenské centrum PEN, Klub nezávislých spisovateľov, Klub literatúry faktu a ďalšie inštitúcie pri príležitosti 80. výročia pamätného turčianskoteplického Kongresu slovenských spisovateľov, vedeckých pracovníkov a publicistov, ktorý sa uskutočnil v roku 1936 a priniesol veľký ohlas v kultúre a spoločenskom živote na Slovensku.

Tohtoročný kongres mal medzinárodnú účasť a privítal literátov z dvanástich európskych krajín. Spisovatelia na záver prijali *Spoločný prejav*, ktorý uverejňujeme v plnom znení.

Zúčastnení slovenskí spisovatelia, spisovatelia národnostných menšín, slovenskí krajskí spisovatelia a spisovatelia – hostia z 12 európskych krajín – sa s úctou a hrdosťou prihlásili k odkazu pamätného trenčianskoteplického Kongresu slovenských spisovateľov, vedeckých pracovníkov a publicistov, ktorého 80. výročie sme si pripomenuli

v dňoch 30. mája – 1. júna 2016. Význam a dôležitosť Kongresu 2016 podčiarkla skutočnosť, že sa uskutočnil v čase predsedníctva Slovenskej republiky v Rade Európskej únie – pod značkou SK PRES a záštitou premiéra SR.

SMUTNÉ ČASY MENIACE TVÁR EURÓPY

Účastníci sa zhodli v názore, že v čase bezbrehého relativizovania a deštruovania základných európskych spoločenských a kultúrnych hodnôt, pre ktorý je príznačná záľaha knižného trhu brakovou literatúrou, zahlcovanie diváckej pozornosti televíznou a filmovou produkciou propagujúcou násilie, hmotársky spôsob života a nevkus, v čase masívneho roztvárania nožníc medzi bohatými a chudobnými, hrozivého nárastu politického extrémizmu, náboženskej a rasovej neznášanlivosti šírených radikálnymi a extrémistickými politickými stranami vo verejnom živote i jednotlivcami v internete, v čase nepredstaviteľného utrpenia a strachu

civilného obyvateľstva v dôsledku vojnových konfliktov či teroristických útokov po celej Európe, v čase rozsiahlej, dosiaľ nevidanej migrantskej krízy, ktorá mení tvár nášho kontinentu, spisovatelia nemôžu a nesmú mlčať.

NEDOCENENIE UMENIA

Účastníci konštatovali, že kongres priniesol podnetné retrospektívy, prieniky, odkazy a nové výzvy odvíjajúce sa od prvého kongresu v roku 1936, poukázal na sociálny aspekt postavenia spisovateľa v dnešnej spoločnosti – vzhľadom na to, že výsledky tvorivého literárneho procesu sa nedoceňujú najmä v porovnaní s inými umeleckými žánrami, tobôž v medzinárodných reláciách analyticky, s tvorivým zaujatím nastolil problémy vzťahu literatúra a čitateľ, prispel k hlbšiemu poznaniu národných literatúr v európskom kontexte, k upevneniu i rozšíreniu kontaktov medzi spisovateľmi a ich organizáciami v medzinárodnom meradle a k prehĺbeniu spolupráce medzi autormi literárnych diel a prekladateľmi, ale aj medzi autormi, vydavateľmi a knižnou distribúciou. Mnohé z týchto konštatovaní sú spoločné pre spisovateľov nielen na Slovensku, ale aj v zúčastnených krajinách. Podnety z kongresu je žiaduce prostredníctvom slovenského predsedníctva Rady EÚ nastoliť v európskom rozmere, no každá krajina ich musí riešiť špecificky.

ISKRIČKA NÁDEJE

Tak ako účastníci trenčianskoteplického kongresu v roku 1936 vyslovili v záverečnom Spoločnom prejave nezabudnuteľné slová – „Slovenskí spisovatelia a všetci zúčastnení zostávajú verní borbe za slobodu a veľké ideály ľudstva, ktoré pomáhali tvorcom našej kultúry zabezpečiť národný dnešok. Sme odhodlaní brániť vydané hodnoty slobody, nech by už na ne siahal barbarský nepriateľ alebo jeho spojenci tu či v zahraničí“ –, aj účastníci kongresu v roku 2016 sa hlásia na obranu kultúry a humanizmu všade tam, kde sú základné európske civilizačné hodnoty v ohrození. Sme presvedčení, že náš kongres zasial v tomto smere aspoň iskričku nádeje – iskričku, ktorá sa rozhorí v každej národnej kultúre a následne v celom európskom kultúrnom dome.

Trenčianske Teplice 22. a 23. septembra 2016

(Medzitulky: redakcia)
(Snímka: Štefan Cifra)

Nad knihou Johna Pollocka o Ježišovi Kristovi

Majstrov život

Ježišov životopis z pera Johna Pollocka (1924 – 2012), kresťanského spisovateľa a autora viacerých životopisných kníh, beletrizovanou formou predstavuje Kristovu osobnosť, verne sa pridržiavajúc údajov zachytených v evanjeliách a ostatných knihách Svätého písma.

Prosté a pôsobivé rozprávanie v intenciách viery umožňuje prijímateľovi vytvoriť si plastický, nedeformovaný obraz zakladateľa kresťanstva. Autor predhovoru Charles W. Colson píše: „V tomto zväzku sa John Pollock chopil príbehu zo všetkých najväčšieho. Kreslí v ňom s láskou, vernosťou a citlivosťou život Toho, ktorého poverenie primälo jeho učeníkov žiť v poslušnosti viery: Majstra, Ježiša Krista.“ A dodáva, že táto kniha je „veľkou rekapituláciou najväčšej drámy všetkých dôb – veľkého paradoxu Boha, ktorý sa stal človekom a tým prevrátil cestu a múdrosť tohto sveta“.

JEŽIŠ KRISTUS – ZDROJ DUCHOVNÉHO ŽIVOTA

Popri Ježišovi venuje rozprávač osobitnú pozornosť postave apoštola svätého Jána. Hľadá odpoveď na otázku, ako tento učeník, patriaci do najužšieho kruhu apoštolov, vnímal svojho milovaného Majstra, ako v ňom postupne rástlo poznanie Ježišovej veľkosti a jeho mesiášskeho poslania. Aj takýmto spôsobom autor napĺňa svoj tvorivý zámer – ukázať čitateľovi čo najvernejší portrét Ježiša Krista.

Ako už bolo spomenuté, John Pollock čerpá hlavne z Biblie, považujúc ju za spoľahlivý zdroj, za opravdivú Knihu kníh – Božie slovo. Dôraz kladie na zázraky. Nechce tým ohurovať ani nasilu presviedčať, ide mu o zvýraznenie Ježišovej božskosti a autority. Ježiš dával najavo, že on je zdrojom duchovného života. Dočkal sa rôznych reakcií, súhlasných aj odmietavých. Viacerí si uvedomovali, že ešte nikdy nikto nehovoril tak ako on: „*Jeho tvrdenia boli nekompromisné, presvedčivé a uzatvárali mu cestu späť, lebo ak by neboli pravdivé, boli by rúhavým kľamom či podvodom.*“

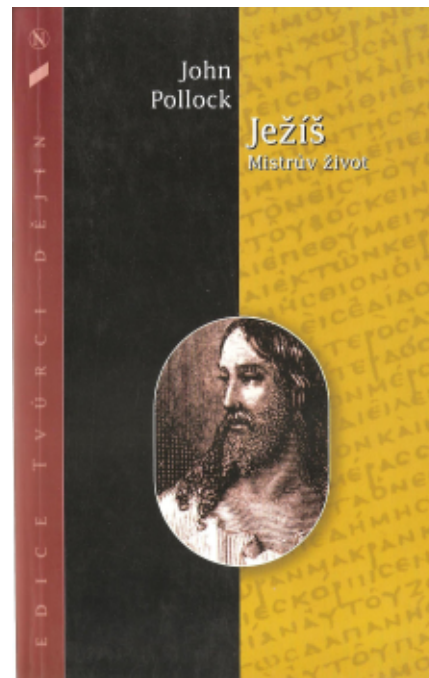
Ľudia počúvali Ježišove slová, ale ich obsah nedokázali plne prijať, a to ani Dvanásti. Najväčšou skúškou, ktorou museli prejsť jeho verní, bola rea-

Antikvariát

lita ukrižovania a zmŕtvychvstania. Na tretí deň našli prázdny hrob, Ježiš sa im zjavil: „*Napriek tomu nevedeli, čo majú robiť, pretože udalosti toho dňa sa vymykali ľudskej skúsenosti.*“ Až neskôr sa im mnohé vysvetlilo: „*Ježiš dodržal sľub. Duch prišiel – Duch Boha Otca, Duch samotného Ježiša, a svojím príchodom všetko obnovil. Staré sa pomínulo. Ján bol znovuzrozený. Peter bol znovuzrozený. Všetci cítili, že sa znova narodili.*“

BYŤ AKO DETI

Aj po zoslaní Ducha Svätého učeníci boli slabí a hriešni ľudia, ale spojenectvo s osláveným Ježišom im dávalo silu. Márne neprajníci hovorili o ukradnutom tele, márne sa posmievali a robili narážky na nejaké halucinácie – učeníci vedeli bez najmenšieho tieňa pochybností, že Ježiš je Kristus, Syn živého Boha: „*Ježiš nielen vstal, ale aj vystúpil nahor. Bol vedľa Otca, zastá-*

val sa ich a vylieval svoje dary. Zároveň bol i s nimi... Ján už poznal pravdu, ktorá bude o niekoľko rokov vyjadrená nesmrteľnou vetou: *Ježiš je ten istý včera i dnes a naveky.*“

John Pollock, milovník prírody, poznávacích ciest a dlhých prechádzok, spisovateľ, ktorý nikdy nezapieral svoju kresťanskú vieru, svojím dielom potvrdil to staré známe, že krása i pravda spočívajú v jednoduchosti, a to podľa Ježišových slov: *Ak nebudete ako deti, nevojdete do nebeského kráľovstva* (Mt 18, 3).

JÁN MARŠÁLEK

John Pollock: Ježiš (Mistrův život)
Praha, Návrat domů, 2000

Vyšlo **októbrové** číslo časopisu
Naša Žilinská diecéza

- Týždeň kresťanskej kultúry •
- Rozhovor s Ľudovítom Gábrišom •
- Rovnosť medzi mužmi a ženami •
 - Prijatie detí •
- Reportáž zo Skopje •
- Hrob Envera Hodžu a Matka Tereza •
- Rozhovor s utečencom z Ugandy •
- Manželia Ventrigliovci z Talianska •

Inštitút Communio, n.o.
Jána Kalinčiaka 1
010 01 Žilina

Nedostal sa k vám časopis?
Napište nám do redakcie a pošleme vám ho poštou. Časopis si môžete aj predplatiť.

Email: icomunio@gmail.com
Web: www.icomunio.sk
Tel.: 041/56 58 434

Projekt *UMENIE DUCHA – Návrat súčasného umenia do chrámu* pokračuje aj v roku 2016

Božie Srdce

V jezuitskej Kaplnke Sedembolestnej Panny Márie v Piešťanoch pokračuje projekt pod názvom *UMENIE DUCHA – Návrat súčasného umenia do chrámu*. Vytvára priestor pre diela súčasného umenia, ktoré odzrkadľujú kresťanské poslanstvo. Navracia ich do chrámu, kde kvalitné súčasné umenie, z rôznych dôvodov, často chýba.

Symbolom a zdrojom Božieho milosrdenstva, ktoré máme osobitným spôsobom možnosť prežiť počas aktuálneho jubilejného roka, je Ježišovo srdce. Úctu k Božiemu milosrdenstvu šíri svätá Faustína Kowalská (1905 – 1938), ktorej sviatok si pripomínáme 5. októbra. Je známa ako apoštolka Božieho milosrdenstva, ktorého sviatok sa slávi vždy v nedeľu po Veľkej noci. Tento sviatok zaviedol pápež sv. Ján Pavol II. pre celú Cirkev, keď v roku 2000 kanonizoval aj Faustínu. O tomto dni sa vyjadril, že bol najšťastnejším dňom jeho života, a sám odišiel z tohto sveta v predvečer sviatku Božieho milosrdenstva.

Aj v histórii umenia poznáme viaceré zobrazenia Božieho Srdca, ktoré našli svoju odozvu aj v ľudovej zbožnosti. Známý obraz Božieho milosrdenstva bol inšpirovaný zjaveniami sv. Faustíny a pôvodne ho namaloval maliar Evžen Kazimirovski v roku 1934. Z Ježišovho srdca vychádzajú dva lúče: biely a červený – predstavujú krv a vodu, ktoré vyšli z jeho srdca na kríži, keď ho prebodol stotník (krv predstavuje život duše a voda jej očistenie). V kvalitnejších

aj menej kvalitných prevedeniach ho nájdeme v každom chráme a je vo veľkej úcte aj v mnohých domácnostiach.

Rozmery Božieho milosrdenstva reflektovali a stále reflektujú umelci aj v súčasných časoch. LADISLAV ČARNÝ ho vyjadruje prostredníctvom fenoménu svetla. Svetlo je zástupným symbolom Božieho pôsobenia, ktorého vlastnosti dômyselne využívali napríklad aj stavitelia gotických katedrál. V zrkadlovom objekte pracuje s črepmi zrkadla, z ktorých skladá nový obraz v duchu biblického „teraz vidíme len nejasne, akoby v zrkadle; no potom z tváre do tváre. Teraz poznávam iba čiastočne, ale potom budem poznať tak, ako som aj ja poznaný“ (1Kor, 13, 12). V zrkadle sa odráža tvár diváka, ktorý je tak pozvaný k transcencii a k sebareflexii videného.

Autor pracuje s premenlivými fenoménmi, akými sú svetlo a tieň, od kto-

rých výsledné pôsobenie diela na diváka závisí. „Všetko v našom svete je v procese – procesuálne umenie môže na to len upozorniť, tým že proces ukáže v kondenzovanej podobe. Procesom je aj približovanie sa diváka k obrazu, jeho pohľad (a v tomto prípade aj jeho odraz) v ňom. Obraz môže diváka vťahovať, koncentrovať do určitého bodu, alebo aj naopak. Aj táto stránka výtvarného umenia pracuje s významom, môže niesť poslanstvo,“ hovorí Ladislav Čarný, autor diela *Božie Srdce, Zrkadlový objekt*.

P. LEOPOLD SLANINKA, SJ

**Fakulta stredoeurópskych štúdií
Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre
Fórum Jakubskej cesty
Mesto Nitra**

Vás pozývajú na medzinárodnú konferenciu

**Svätojakubská cesta v umení
a cestovnom ruchu**

Konferencia a výstava fotografií
s tematikou Svätojakubskej cesty
v regiónoch Európy sa uskutoční v dňoch
9. a 10. novembra 2016 o 9:00 hod.
na Fakulte stredoeurópskych štúdií
Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre
(Dražovská 4, 949 74 Nitra).

V Ríme sa začala výstava umenia neskorého stredoveku na Slovensku

Poklady gotiky zo Slovenska

V Kvirinálskom paláci v Ríme, v sídle talianskeho prezidenta, pripravilo Slovenské národné múzeum jeden z najdôležitejších výstavných projektov, ktorými Slovensko prezentuje svoju kultúru a históriu.

Poklady gotiky zo Slovenska. Umenie neskorého stredoveku na Slovensku – tak znie názov unikátnej výstavy slovenských gotických diel, ktorú možno navštíviť od 30. septembra do 13. novembra v sídle prezidenta Talianskej republiky v Ríme. Ide o výber pokladov kultúrneho dedičstva z prelomu 15. a 16. storočia, z doby záveru stredoveku, keď územie Slovenska patrilo k hospodársky najrozvinutejším regiónom Európy. Základnou osou výstavnej koncepcie je príbeh – Vita Christi – zrozumiteľný a všadeprítomný v kultúrnej tradícii Európy, jeden z pilierov, na ktorých vyrástla.

Príbeh je vyrozprávaný prostrední-

ctvom diel neskorogotického umenia Slovenska, predovšetkým diel najvýznamnejšej osobnosti – sochára Majstra Pavla z Levoče. Počtom exponátov relatívne komorný, no umeleckou kvalitou zároveň monumentálny výstavný celok významovo dotvára prezentácia umelecko-remeselnej tvorby obdobia neskoré gotiky.

Najpočetnejší súbor predstavujú zlatnícke diela z územia celého Slovenska. K nim sú v malom výbere zaradené aj ukážky textilnej produkcie a iluminátorskej tvorby. V Kvirinálskom paláci sa vystavujú napríklad tri najväčšie neskorogotické monstrancie, dve krstné misy či ukážky textilnej produkcie v po-

Odpočívajúci bolestný Kristus, (cca 1520),
Majster Pavol z Levoče

Kristus padá pod krížom, (1526),
kostol v Lipanoch

Monštrancia zo Spišskej Novej Vsi,
okolo roku 1510

dobe zaujímavých bakačín, textílií, ktoré majú svoj pôvod v talianskej Perugii.

Vybrané diela sú národné kultúrne pamiatky mimoriadnej umelecko-historickej hodnoty. Niektoré z nich, napríklad celé súsošie z Oltára Narodenia alebo súšie Oplakávania Krista z predely Oltára sv. Jánov, pochádzajúce z Baziliky sv. Jakuba v Levoči, dokonca po prvý raz opustili územie Slovenska.

Spolu 36 exponátov výstavy je z veľkej časti zapožičaných z vlastníctva cirkví, ale vybrali sa aj diela z fondov slovenských múzeí a galérií.

Výstava je neopakovateľná príležitosť predstaviť talianskemu kultúrnemu prostrediu stále málo známy „región“, ktorého jedinečné umelecké bohatstvo dnes patrí k pokladom európskeho a svetového kultúrneho dedičstva.

mn, ap

(Snímky: Pavol Breier)

VOX

Dvojtyždenník o náboženstve a kultúre

Vydáva Rada KBS pre vedu, vzdelanie
a kultúru

Vychádza dvojtyždenne v pdf podobe. Adresa redakcie: Dvojkřížna 4, 821 06 Bratislava
ISSN 1339-3634

Cirkevný cenzor: ThLic. Zdeno Pupík, PhD

Šéfredaktor: Mgr. Pavol Prikryl, tel. +421 915 793 811, e-mail: vox@prikryl.sk, prikryl62@gmail.com

Predplatné si je možné objednať e-mailom alebo telefonicky: vox.zdruzenie@gmail.com; +421 918 472 420

Číslo bankového konta: SK03 0200 0000 0035 0204 0751